

Öğretmenlerin Yaşam Amaçlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Examining Teachers' Life Purposes in Terms of Various Variables

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı öğretmenlerin yaşam amaçlarının çeşitli etkenlere göre anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığını belirlemektir. Bu çerçevede “1.Öğretmenlerin yaşam amaçları ne düzeydedir?” ve “2.Öğretmenlerin yaşam amaçları cinsiyet, yaş, medeni hal, mesleki kıdem, eğitim durumu, milli eğitim sistemindeki öğretmenlik durumu, görev yeri, çalıştığı kurum türü, branş, aldığı ücret değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?” sorularına yanıt aranmıştır. Bu çalışmada betimsel tarama modeli kullanımına yer verilmiştir. Çalışmanın evrenini; İstanbul ilinin Avrupa bölümünde yer alan Avcılar, Arnavutköy, Çatalca, Esenyurt, Beylikdüzü ve Küçükçekmece ilçelerinde yer alan kamu okullarında, 2022-2023 eğitim ve öğretim sezonunda görevine devam etmekte olan okul öncesi öğretmenleri, sınıf öğretmenleri ve branş öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini bu ilçelerde görev yapan toplam 354 okul öncesi, sınıf öğretmeni ve branş öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada Kişisel Bilgi Formu ve İlhan (2009) tarafından geliştirilen “Yaşam Amaçları Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde yüzde frekans, aritmetik ortalama, Mann Whitney U Testi ve Kruskal Wallis H Testi kullanılmıştır. Veri analizi sonucuna göre öğretmenlerin yaşam amaçlarının toplam ölçek puanları ile içsel amaçlar ölçeğine göre katılıyorum düzeyinde, dışsal amaçlar ölçeğine göre biraz katılıyorum düzeyinde olduğu görülmüştür. İçsel amaçlar ölçeğinin aileye katkı, anlamlı yaşam, ilişki, sağlık ve topluma katkı alt ölçeklerinde katılıyorum düzeyinde, kişisel gelişim alt ölçeğinde tamamen katılıyorum düzeyinde olduğu görülmüştür. Dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/ıma ve tanınma/ünlü olma alt ölçeğinde biraz katılıyorum düzeyinde, zengin olma/maddi başarı alt ölçeğinde katılıyorum düzeyinde olduğu görülmüştür. Öğretmenler yaşam amaçlarından en çok kişisel gelişim amacını, en az ise tanınma/ünlü olma amacını önemsemektedirler. Öğretmenlerin yaşam amaçları “cinsiyet”, “medeni hal”, “mesleki kıdem” ve “görev yeri” değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Öğretmenlerin yaşam amaçları cinsiyet değişkenine göre sadece dışsal amaçlar ölçeğinin zengin olma/maddi başarı alt ölçeğinde ve dışsal amaçlar ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık kadın öğretmenlerin lehinedir. Dışsal amaçlar açısından bulgulara bakıldığında kadın öğretmenler zengin olma amacını erkeklerden daha fazla önemsemektedirler. Öğretmenlerin yaşam amaçları yaş, eğitim durumu, milli eğitim sistemindeki öğretmenlik durumu, çalıştığı kurum türü, branş, aldığı ücret etkenlerine göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Anahtar kelimeler: Yaşam Amacı, Öğretmen, Sınıf Öğretmeni, İçsel Amaç, Dışsal Amaç

ABSTRACT

The main purpose of this research is to determine whether teachers' life goals make a significant difference according to various factors. In this context, “1. What is the teachers' life goals?” and “2. Do the life goals of teachers differ according to gender, age, marital status, professional seniority, education level, teaching status in the national education system, place of duty, type of institution, branch, and salary they receive?” answers to the questions were sought. In this study, the use of descriptive survey model is included. The universe of the study; Preschool teachers, classroom teachers and branch teachers who continue to work in the public schools in the districts of Avcılar, Arnavutköy, Çatalca, Esenyurt, Beylikdüzü and Küçükçekmece located in the European part of the province of Istanbul in the 2022-2023 academic season. The sample of the study consists of a total of 354 preschool, classroom teachers and branch teachers working in these districts. Personal Information Form and “Life Purposes Scale” developed by İlhan (2009) were used in the research. In the analysis of the data, descriptive statistical analysis was used to analyze the dimensions, factor analysis was used to analyze the variables, Mann Whitney U Test was used for the gender variable and Kruskal Wallis H Test was used for the other variables. According to the results of the data analysis, it was seen that the teachers' life goals were at the level of agree according to the total scale scores and the internal goals scale, and at the level of agree according to the external goals scale. It was observed that the internal goals scale was at the level of agree in the subscales of contribution to the family, meaningful life, relationship, health and contribution to society, and at the level of completely agree in the personal development subscale. It was seen that I agree slightly in the subscale of being attractive/image and being recognized/famous, and agree at the level of being rich/material success. Teachers care most about personal development and least recognition/becoming famous. Teachers' life goals do not show a significant difference according to the variables of “gender”, “marital status”, “professional seniority” and “place of duty”. According to the gender variable of the teachers' life goals, there is a statistically significant difference only in the wealth/material achievement subscale of the extrinsic goals scale and according to the extrinsic goals scale scores. This significant difference is in favor of female teachers. When we look at the findings in terms of external purposes, female teachers care more about the purpose of getting rich than males. The life goals of the teachers show a statistically significant difference according to the factors such as age, educational status, teaching status in the national education system, type of institution, branch, and salary.

Keywords: Life Purpose, Teacher, Classroom Teacher, Internal Purpose, External Purpose

GİRİŞ

Dünya üzerinde var olan besin zincirine bakıldığında her varlık durağanlığını korusa da kendisine belirlenmiş ödevleri bulunmaktadır. Bir bitkinin çekirge tarafından yenilmesi, çekirgenin bir kurbağanın yemek menüsü olması, kurbağanın bir kartal tarafından avlanması, kartalın bir avcı tarafından vurulması, kartalın toprak olması ve toprağın

Taner Fırat ¹

Hatice Vatansever Bayraktar ²

Buket Açıkses Fırat ³

Muzaffer Güvenç ⁴

How to Cite This Article

Fırat, T., Vatansever Bayraktar, H., Açıkses Fırat, B & Güvenç, M. (2023). “Öğretmenlerin Yaşam Amaçlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”, Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences, 9(63):2628-2660.

DOI:

<http://dx.doi.org/10.29228/JOSHAS.68985>

Arrival: 19 January 2023

Published: 30 April 2023

International Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

This journal is an open access, peer-reviewed international journal.

¹ Müdür Yardımcısı, Cumhuriyet İlkokulu, İstanbul, Türkiye

² Doç. Dr., İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği, İstanbul, Türkiye

³ Öğretmen, Leyla Bayram İlkokulu, İstanbul, Türkiye

⁴ Okul Müdürü, Vali Rıdvan Yenişen İlkokulu, İstanbul, Türkiye

yeniden başka bir bitkiye hayat vermesi örnek verilebilir. Her canlının gerçekleştirmesi gereken bir görevi bulunmaktadır. Her yaşam yeni bir döngü ortaya çıkarmaktadır. Bir varlığın sonu yeni bir varlığın yaşamının başlangıcını oluşturmaktadır. İnsanlar ve doğa karşılıklı çıkarlarını koruyarak doğru ve kabul edilebilir davranışların ortaya çıkması gerekmektedir (Vatansever Bayraktar ve Fırat, 2020). Dünya üzerinde her ekolojik sistem birbiriyle bağlantı içindedir. Bu ekolojik sistem üzerinde her canlı kendini gerçekleştirmek ve yaşam amaçlarını gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Dünya genelinde yaşamlara olumlu veya olumsuz dokunuşlarda en fazla etki eden varlık insandır.

İnsanlar kaderlerini kendileri yazamadıkları için yaşam döngüsü içinde bazen kendilerinin belirledikleri bazen de belirlemedikleri olaylar gerçekleşmektedir. Bütün insanlar kendilerince yaşamları boyunca yapacaklarını günlük, aylık, yıllık gibi dilimlere ayırmışlardır. Bu ayrılan zaman dilimleri içerisinde kısa veya uzun vadeli amaçlar bulunmaktadır. İnsanların hayatları boyunca ulaşmaya çalıştıkları değişik emelleri vardır. İnsanların hayatının anlam kazanmasını sağlayan bireyin hayata tutunmasına neden olan amaçlarıdır. Aslında bireyi şekillendiren yaşam ve amaç kavramlarıdır. İnsanlar yaşam ve amaç kavramlarını kendilerine göre tanımlamışlardır. Bu tanımlamalar TDK (2023)'da sözlük anlamı olarak yaşam *“Doğumla ölüm arasında yaşanan süre, ömür, hayat”* iken, amaç *“Ulaşılmak istenen sonuç, maksat, meram”* olarak ifade edilmektedir (sozluk.gov.tr). Yaşam ile amaç sözcüğünün birleşimi ile yaşam amacı *“Bir bireyin doğum ile ölümü arasında ulaşmayı düşündüğü noktanın tasarlanmasıdır.”* (sozluk.gov.tr) şeklinde ifade edilmektedir.

İnsanlar yaşamları boyunca belirledikleri amaçlarını gerçekleştirmek için çalışmışlardır. Hayatlarında belirledikleri hedeflere ulaşmak için uzun veya kısa vadeli planlamalar gerçekleştirmişlerdir. Kişiler yaşam amaçlarını gerçekleştirmeye çalışırken bazı zamanlarda belirledikleri hedefe ulaşırken bazı zamanlarda ise ulaşamamışlardır. Kendimizce oluşturduğumuz bu seçimler yaşam biçimlerimizin planlanmasında, tercih ettiğimiz davranışlarımızda, yaptığımız çalışmalarda veya ileride yapacağımız seçimlerde etkili olmaktadır. İnsanların maksatları ne olursa olsun yaptığı tercihlerde birçok etken etki etmektedir. Bunlara örnek verecek olursak kişinin cinsiyeti, yaşı, maddi durumu, eğitim durumu, başarılarını veya başarısızlıklarımız, fiziki yapımız gibi daha birçok etken yaşam amaçlarımızı belirlemede büyük bir öneme sahiptir. *“Kişiler arası ilişkileri geliştirme, kendini kabul etme, fiziksel zindeliğini koruma ve sürdürme, ihtiyacı olanlara yardım etme gibi amaçlar psikolojik sağlık üzerinde olumlu katkılar sağlarken, zengin olma, ünlü olma ve çekici olma gibi dışsal amaçları sürdürmek ve ulaşmak ise psikolojik sağlığı olumsuz etkilemektedir”* (İlhan, 2009).

Her birey kendine amaç belirler ve bu belirlediği amaçlarını hayata geçirmek için uğraşmaları, bireyin güçlenmesine ve olumlu duygular geliştirmesine yardım etmektedir. Bireyler için belirledikleri alanda bir amaç oluşturmak ve oluşturduğu bu amaçları yaşamlarına yansıtmak tüm insanlarda ortaya çıkan en belirgin özelliktir (Eryılmaz ve Aypay, 2011). İnsanların yaşam hakkındaki genel değerlerinin organize bir şekil alarak, genel inanış haline bürünmesine yaşam amaçları diyebiliriz. Gerçekleşen bu inançlar insanların yaşamlarında, meslek seçimlerinde, geleceklerine dair yaptıkları planlamalarda ve gelecek planların şekillenmesinde ana madde vazifesi görmektedir. Bilinçli bir şekilde oluşturulmayan yaşam amaçları bireylerin yanlış seçimler yapmalarına neden olmakta ve bireyin hayatının her noktasında mutsuz, başarısız ve sağlıksız nesillerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Ülkelerinde genç nesli fazla olanların bu konuda dikkatli olunması gerektiğini vurgulamaktadır (Demirel, 2013).

Zamanımız içinde önem atfeden konulardan bir tanesi de yaşam amaçları ve yaşam amaçlarını etkileyen etmenlerdir (Gülmez, 2013). Yaşam amaçlarının doğru oluşturulması bireyin doğumundan başlar ve ölümüne kadar devam etmektedir. İnsanlar amaçsız ve hedefi olmadan yaşamını sürdürmeye başlar ise birey kendi varlığı içinde boğulur. Bireyin hayatında bir anlam olmaması “anlamsızlık” olarak tarif edilmektedir (Frankl 2009). Örneğin son model arabanız var ve acil işiniz var; arabaya bindiniz araba çalışmadı. Baktınız yakıt yok ve sizin o an yaşadığınız olaylar amacı ve hedefi olmayan insanların yaşadıklarına benzer. Kişinin yaşam biçimini anlamlandırması bir hedefe, misyona veya bir yaşam amacına sahip olması ile tanımlanmıştır (Steger, 2009). Bu nedenle her bireyin bir yaşam amacının olması önem taşır. Yetiştirilen her bireye doğru adım atmalarına yardımcı olunmalı ki gelecek toplum düzelsin. Sağlıklı bir neslin oluşturulması o zaman dilimini ve daha sonraki zamanlarda yaşayacak birey veya toplumu etkilemektedir. Bu sürecin devamlılığı ailede başlamaktadır. Daha sonra eğitim sistemi ile devam etmektedir. Etkin ve işlevsel bir eğitim sisteminin varlığı sağlıklı bir neslin oluşmasında etkili bir öneme sahiptir (Çapa ve Çil, 2000). Eğitim sisteminin niteliği, bir toplumun Dünya üzerindeki ülkeler arasındaki kalitesini belirlemede öneme sahiptir. Okul, iletişim ağının açık olduğu, paylaşım sisteminin yer aldığı, çalışmaları takım halinde yürütüldüğü, farklılıkların hoşgörülle karşılandığı, bireyin olduğu gibi kabul edildiği, sağlıklı bir kurumdur (Karaca ve İkiz, 2014).

Bireyler ailede öğrenmeye başlar, okulla bu alan genişler ve bireyin öğrenmeye olan isteği ile sonsuzlaşır. Okullar aileden sonra bireyin amaçlarını bulmasında yardımcı olan yerlerdir. Okullar bireylerin yaşam amaçlarını gerçekleştirmelerinde ve hayatlarına yön vermede temel faktörlerden biridir. Birey okulda kendini gerçekleştirmek

için gereken donanımlara ulaşmaya çalışır. Okullar donanım ve personel kitlesi bakımından hazırlanmış yerleridir. Çocukların öğrenmelerine okullarda yardımcı olacak kişilerin bulunması gerekmektedir. İşte bu nedenden öğretmenlik mesleğinin ortaya çıkmasına neden olan eğitim ve öğretim işlerinin belirli bir plan ve program çerçevesinde alanında uzman olan kişilerce yapılması gerektiğidir. Dünya üzerinde gelişmiş toplumların sosyal yaşamlarında daha ileriye gidebilmek için farklı kurum ve meslek kolları geliştirdikleri görülmektedir. Tüm alanlarda kurumsallaşma ihtiyacı duyulmuştur. Bu gerçekleştirilen kurumsallaşmalar arasında okullarda yer almaktadır. Okullar kurumsallaşınca eğitim sistemleri de kurumsallaştı. Öğretmenler kurumsallaşan eğitim sistemlerinin içerisinde bir birimi temsil etmekte ve eğitim ve öğretimi bilimsel açıdan yaparak eğitim sisteminin ilerlemesini sağlayan kişidir (Tutkun, Özkan ve Deniz, 1999).

Toplumdaki insanların eğitim ve öğretime olan inançları toplumlarda eğitim sistemini şekillendirmektedir. Ülkeler kendi toplumsal yapılarına göre en uygun ve en ileri seviyede eğitim sistemini planlamaya çalışmaktadırlar. Günümüz teknolojik sistemlerin gelişmesi ile bir toplumda var olan eğitim öğretim biçimi sadece o toplumda kalmamakta tüm dünya geneline yayılmaktadır. Dünya genelinde teknoloji alanında gerçekleşen olumlu ilerlemeler insan hayatını kimi zaman kolaylaştırırken kimi zamanda zorlaştırmaktadır (Vatansever Bayraktar, Fırat ve Açıkseçer, 2022). Eğitim sistemlerini dünya genelinde belirli fikirler yön vermiştir. Bu akımlardan bazıları farklı ülkelerin eğitim yapılarını belirlemiştir. Bu nedenle etkilendikleri eğitim modeline göre yetişen öğretmenler bu modele göre öğrenci yetiştirmektedir. Toplumun devamlılığını sağlayacak olan öğrenciler belirlenen eğitim modeline göre yetiştirilmektedir (İrmak, 2015).

Eğitim sisteminin niteliği toplumun hayatta kalma mücadelesinin sonucunu belirleyen bir maddedir. Eğitim sisteminin kalitesi zincirleme bir biçimde birbirini etkilemektedir. Eğitim sisteminin neferi olan öğretmenler yaşamları ve yaşam amaçlarında varlığı yadsınamayacak kadar büyük bir öneme sahiptir. Eğitim ağının etkililiğini belirleyen esas göz alıcı madde öğretmenlerdir (Terzi ve Tezci, 2007). Öğretmenler eğitimin kalitesine yön veren ve niteliğini artıran en önemli etkidir (Vatansever Bayraktar ve Uzunpınar, 2020). Bir toplumun gelişmesinde, çağdaşlaşmasında, sosyal, teknolojik, kültürel, ekonomik olarak yükselmesinde, toplumun huzur ve refah içinde yaşamasının temelinde insan yatmakta ve insana verilen eğitim bu ruhu korumaktadır. Eğitimin ana elemanı ise öğretmendir. Öğretmenlik mesleğinin yerini alabilecek herhangi bir sistem bulunamamıştır (Tekişik, 2006).

Öğretmenlerin bir toplumda maddi ve manevi anlamda doyuma ulaşması gerekmektedir. Öğretmenlerin toplumda doyuma ulaşmalarının yansımaları da olumlu olacaktır. Böylece mesleğini severek icra edecek ve bu güzellik toplumun diğer alanlarına da olumlu yansıyacaktır. Lakin mesleğini severek icra etmeyen bir öğretmenin etkileri topluma olumsuz yansıyacak ve olumsuz sonuçlar doğuracaktır. Kendi geçmiş yaşantısını ve öz benliğini pozitif olarak ele alan, insanlar arasında sağlıklı ilişkiler kuran, bağımsız olarak hareket edebilen, kendi hayatını ve etrafını yöneten, amacını bilen ve anlamlı bir hayat süren bireylerin öğretmenlik mesleğine bakış açıları olumlu olacaktır (Ryff, 2014; Ryff ve Singer, 2008). Toplum içerisinde her birey amaçlarına hizmet edecek mesleği seçme eğiliminde olmalı ve özellikle içsel amaçlarının meslek seçiminde belirleyici bir öneme sahip olması nedeniyle dikkate alması gerekmektedir. Ancak dikkate almadığı takdirde birey kendisini yansıtan mesleği seçmediği için yaşamı boyunca mutsuz bir meslek hayatı sürdürmek zorunda kalacaktır (Demirel, Demirel ve Düşükcan, 2012).

Geçmişten günümüze doğru baktığımızda tarihte uzun dönem hüküm süren devletlerin belirli alanlarda önde oldukları görülmektedir. Bunlardan bir tanesi adalet diğeri ise eğitim sistemleridir. Tarihimizde eğitim alanında verimli olan en yakın devlet Osmanlı İmparatorluğudur. Osmanlıda adalet ve eğitim sistemine ayrı bir önem verildiği görülmektedir. Eğitim sistemleri içerisinde öğretmenler; muallim, müderris, molla, hoca gibi isimlerle anılmıştır. Tarihi değiştiren padişahların arkalarında her zaman âlim bir muallim, müderris, molla veya bir hoca bulunmaktadır. Osmanlı İmparatorluğundan örnek verecek olursak; Fatih Sultan Mehmet'in hocası Molla Gürani, Kanuni Sultan Süleyman'ın hocası Ebussud Efendi'dir. Osmanlıda öğretmenler gerek şehzadelerin eğitiminde gerekse toplumun eğitiminde yeri doldurulamaz oldukları görülmektedir. Bu durum ister geçmişte ister günümüzde, isterse de gelecekte değişmeyecektir. Türkiye Cumhuriyetinin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün öğretmenlerle ilgili söylediği sözlerden birkaç tanesine bakacak olursak: *"Toplumun düşmanı cehalet, cehaletin düşmanı öğretmenlerdir."*, *"Öğretmenler; Yeni nesli, Cumhuriyetin fedakâr öğretmen ve eğitimcilerini, sizler yetiştireceksiniz ve yeni nesil, sizin eseriniz olacaktır."*, *"Dünyanın her tarafında öğretmenler, insan topluluğunun en özverili ve saygıdeğer unsurlarıdır."*, *"Eserinin üzerinde imzası olmayan yegâne sanatkar öğretmendir."* bu sözlerden birkaç tanesidir. Günümüz yaşam koşullarında öğretmenlerin toplum içinde saygınlıkları korunmalı ve gerekli değer verilmelidir. Gerekli saygınlık ve değer korunduğunda öğretmenler toplumu aydınlatacak toplumun huzur ve refahı için çalışacaklardır. Böylece hem kendi yaşam amaçlarını gerçekleştirecek hem de başka kişilerin yaşam amaçlarını gerçekleştirmelerine yardımcı olacaklardır. Öğretmenler psikolojik ve fizyolojik anlamda bir bütündür. Öğretmenler yaşam amaçlarını gerçekleştirmeye çalışırken korudukları denge sistemi vardır. Öğretmenin herhangi bir alanda yaşamış olduğu sıkıntı var olan dengeyi bozacaktır. Öğretmenlerin tekrardan eski denge sistemine dönmesi

gerekmektedir. Bu denge korunumu psikolojide eski yaklaşımlardan biridir. Bu yaklaşım insanın sürekli kendisini sabit bir dengede tutmak istediğini öne sürer. Bu görüşten yola çıkarak bir bireyin herhangi bir ihtiyacı olduğu zaman birey bu ihtiyacının karşılanmasına yönelik çaba harcamakta ve bu çabaları ihtiyacını gideremediği takdirde bireyde dengesizlik durumunun ortaya çıkmaktadır (Eroğlu, 2013).

Yapılacak olan bu çalışmada öğretmenlerin yaşam amaçlarının “cinsiyet”, “yaş”, “medeni hal”, “mesleki kıdem”, “eğitim durumu”, “milli eğitim sistemindeki öğretmenlik durumu”, “görev yeri”, “çalıştığı kurum türü”, “branş”, “aldığı maaş bakımından” değişkenlerine göre nasıl değişeceği incelenecektir. Bu araştırmanın amacı; öğretmenlerin yaşam amaçlarının “cinsiyet”, “yaş”, “medeni hal”, “mesleki kıdem”, “eğitim durumu”, “milli eğitim sistemindeki öğretmenlik durumu”, “görev yeri”, “çalıştığı kurum türü”, “branş”, “aldığı maaş bakımından” değişkenlerine göre bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemektir.

Belirlenen tema ile ilgili alanda yapılan araştırmalar incelenmiş olup; öğretmenlerin yaşam amaçlarının incelendiği çalışmalar olmasa farklı alanlarda yapılmış çalışmalar bulunmaktadır. Konu ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında; İkiz, Asıcı, Kaya ve Balkan (2018), “Yaşam Amaçları ve Psikolojik İyi Oluşun Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumu Yordayıcı Rolü”, Demirel (2013), “Yaşam Amaçlarının Girişimcilik Düşüncesini Biçimlendirmesi”, Demirbaş Çelik (2016), “Üniversite Öğrencilerinin Yaşamda Anlam ve Yaşam Amaçları Arasındaki İlişki”, Aydın (2011), “Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Amaçlarının Alt Boyutlarının Genel Öz-Yeterlik Yaşam Doyumu ve Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi”, İlhan (2013), “Üniversite Öğrencilerinde Yaşam Amaçları ve Madde Kullanımı”, Eryılmaz (2012), “Pozitif Psikoterapi Bağlamında Yaşam Amaçları Belirleme Ölçeğinin Üniversite Öğrencileri Üzerinde Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi”, Mukba ve Kaya (2020), “Hemşirelerin ve Öğretmenlerin Kişilik Özellikleri ve Yaşam Amaçlarının İncelenmesi: Van Örneği”, Gülmez (2013), “Çalışanların Yaşam Kalitesini Etkileyen Faktörler”, Kish ve Moody (1989), “Psikopatoloji ve yaşam amacı”, Alimujiang ve diğerleri (2019), “50 Yaşından Büyük Yetişkinler Arasında Yaşam Amacı ve Ölüm Oranı Arasındaki İlişki”, Rappaport ve diğerleri (1993), “Yaşlı yetişkinlerde gelecek zaman, ölüm kaygısı ve yaşam amacı”, Ventegodt, Anderson ve Merrick (2003) “Yaşam Görevi Teorisi II. Yaşam Amacının Yapısı ve Ego”, Balhip ve diğerleri (2017) Taylandlı ergenler arasında yaşam amacını geliştirmek; Moran (2020) Gençlerde Yaşam Amacı: Potansiyeli Yaşam Boyu Sosyal Katkı Peşine Dönüştürmek; Reker ve diğerleri (1987), “Yaşam ve Mutlulukta Anlam ve Amaç: Ömür Boyunca Bir Perspektif”; Aslan ve Yılmaz (2013), “Öğretmenlerin Genel Sinizm Eğilimlerinin Yaşam Doyumu ve Diğer Değişkenler Açısından İncelenmesi” konularında literatürde çalışmalara rastlanmaktadır. Literatüre bakıldığında yaşam amaçları ile alakalı farklı alanlarda çalışmaların olduğu görülmektedir. Fakat öğretmenlerin yaşam amaçlarını araştırmaya yönelik yapılan bir çalışmanın olmadığı görülmüştür. Bu nedenle öğretmenlerin yaşam amaçlarını çeşitli değişkenlere göre incelenmesi sayesinde öğretmenlerin yaşam amaçlarına yönelik bilgi edinmemize ve bu alanda yapılacak diğer çalışmalara kaynaklık edileceği öngörülmektedir.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Yapılması planlanan bu araştırmanın esas gayesi öğretmenlerin yaşam amaçlarının çeşitli etkenlere göre anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemektir. Belirlenen konuda yapılacak olan çalışmada aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

- 1- Öğretmenlerin yaşam amaçları çeşitli değişkenlere göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- 2- Öğretmenlerin yaşam amaçları “cinsiyet”, “yaş”, “medeni hal”, “mesleki kıdem”, “eğitim durumu”, “milli eğitim sistemindeki öğretmenlik durumu”, “görev yeri”, “çalıştığı kurum türü”, “branş”, “aldığı maaş bakımından” değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Öğretmenlerin yaşam amaçlarının çeşitli etkenlere göre anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını bulmak amacıyla yapılan bu çalışmada betimsel tarama modeli kullanımına yer verilmiştir. Araştırmalarda kullanılan tarama modelleri, geçmişte kullanılan veya günümüzde varlığını koruyan bir durumu, olduğu hali ile betimlemek isteyen araştırma türüdür. Bu yaklaşımla araştırılması düşünülen bireyi veya nesneyi, içinde bulunduğu koşullarda ve içinde bulunduğu durum ile tanımlamaya çalışır (Karasar, 2000).

Evren ve Örneklem

Yapılan çalışmanın evrenini; İstanbul ilinin Avrupa bölümünde yer alan Avcılar, Arnavutköy, Çatalca, Esenyurt, Beylikdüzü ve Küçükçekmece ilçelerinde yer alan kamu okullarında, 2022-2023 eğitim ve öğretim sezonunda görevine devam etmekte olan okulöncesi öğretmenleri, sınıf öğretmenleri ve branş öğretmenleri oluşturmaktadır. Örneklem ise bu ilçelerde görev yapan öğretmenler arasından kolayda örnekleme yöntemi ile seçilmiş (30) okul

öncesi öğretmeni, (165) sınıf öğretmeni, (21) matematik öğretmeni, (21) Türkçe öğretmeni, (10) fen bilimleri öğretmeni, (12) sosyal bilgiler öğretmeni, (3) müzik öğretmeni, (13) İngilizce öğretmeni, (8) beden eğitimi öğretmeni, (3) fizik öğretmeni, (1) biyoloji öğretmeni, (4) coğrafya öğretmeni, (1) tarih öğretmeni, (8) din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni, (3) felsefe öğretmeni, (17) özel eğitim öğretmeni, (9) rehber öğretmen, (25) diğer öğretmenliklerinden oluşan toplamda 354 öğretmenden oluşmaktadır. Katılımcı öğretmenlerin demografik özellikleri aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1: Öğretmenlerin Katılımcı Özellikleri Dağılımı

Cinsiyetiniz	f	%
Kadın	184	52,0
Erkek	170	48,0
Toplam	354	100,0
Yaşınız	f	%
30 yaş ve daha az	98	27,7
31-40	143	40,4
41-50	78	22,0
51-60	30	8,5
61 ve üzeri	5	1,4
Toplam	354	100,0
Medeni Hali	f	%
Bekar	129	36,4
Evli	194	54,8
Boşanmış	31	8,8
Toplam	354	100,0
Mesleki Kıdem	f	%
0-9 yıl arası	152	42,9
10-19 yıl arası	126	35,6
20-29 yıl arası	60	16,9
30 yıl ve üzeri	16	4,5
Toplam	354	100,0
Eğitim Durumu	f	%
Ön lisans	5	1,4
Lisans	273	77,1
Yüksek lisans	69	19,5
Doktora	7	2,0
Toplam	354	100,0
Milli Eğitimde Öğretmenlik Durumu	f	%
Ücretli Öğretmen	26	7,3
Sözleşmeli Öğretmen	62	17,5
Kadrolu Öğretmen	117	33,1
Kadrolu Uzman Öğretmen	101	28,5
Kadrolu Başöğretmen	17	4,8
Müdür Yardımcısı	21	5,9
Müdür	10	2,8
Toplam	354	100,0
Görev Yeri	f	%
Köy	15	4,2
İlçe Merkezi	235	66,4
İl Merkezi	104	29,4
Toplam	354	100,0
Çalıştığı Kurum	f	%
Anaokulu	27	7,6
İlkokul	191	54,0
Ortaokul	96	27,1
Lise	40	11,3
Toplam	354	100,0
Branş	f	%
Anasınıfı Öğretmeni	30	8,5
Sınıf Öğretmeni	165	46,6
Matematik Öğretmeni	21	5,9
Türkçe Öğretmeni	21	5,9
Fen Bilimleri Öğretmeni	10	2,8
Sosyal Bilgiler Öğretmeni	12	3,4
Müzik Öğretmeni	3	,8

İngilizce Öğretmeni	13	3,7
Beden Eğitimi Öğretmeni	8	2,3
Fizik Öğretmeni	3	,8
Biyoloji Öğretmeni	1	,3
Coğrafya Öğretmeni	4	1,1
Tarih Öğretmeni	1	,3
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	8	2,3
Felsefe Öğretmeni	3	,8
Özel Eğitim Öğretmeni	17	4,8
Rehber Öğretmen	9	2,5
Diğer Öğretmenlikler	25	7,1
Toplam	354	100,0
Aldığı Ücret	f	%
8500 TL ve daha az	27	7,6
8501-12500 TL arası	82	23,2
12501-16500 TL arası	145	41,0
16501-20500 TL arası	65	18,4
20501 TL ve üzeri	35	9,9
Toplam	354	100,0

Tablo 1'e göre öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre dağılımı incelendiğinde 184'ünün (%52) kadın, 170'inin (%48) erkek olduğu, yaş değişkenine etkenine göre dağılımı incelendiğinde 98'inin (%27,7) 30 yaş ve daha az, 143'ünün (%40,4) 31-40 yaş arası, 78'inin (%22,0) 41-50 yaş arası, 30'unun (%8,5) 51-60 yaş arası, 5'inin (%1,4) 61 yaş ve üzeri yaşa sahip olduğu, medeni hal durum değişkenine göre dağılımı incelendiğinde 129'unun (%36,4) bekar, 194'ünün (%54,8) evli, 31'inin (%8,8) boşanmış olduğu, mesleki kıdem değişkenine göre dağılımı incelendiğinde 152'sinin (%42,9) 9 yıl ve daha az, 126'sının (%35,6) 10-19 yıl arası, 60'ının (%16,9) 20-29 yıl arası, 16'sinin (%4,5) 30 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olduğu, eğitim durumu değişkenine göre dağılımı incelendiğinde 5'inin (%1,4) ön lisans, 273'ünün (%77,1) lisans, 69'unun (%19,5) yüksek lisans, 7'sinin (%2,0) doktora mezunu olduğu, Milli Eğitimdeki pozisyonu değişkenine göre dağılımı incelendiğinde 26'sının (%7,3) ücretli öğretmen, 62'sinin (%17,5) sözleşmeli öğretmen, 117'sinin (%33,1) kadrolu öğretmen, 101'inin (%28,5) kadrolu uzman öğretmen, 17'sinin (%4,8) kadrolu başöğretmen, 21'inin (%5,9) müdür yardımcısı, 10'unun (%2,8) müdür olduğu, görev yeri değişkenine göre dağılımı incelendiğinde 15'inin (%4,2) köy, 235'inin (%66,4) ilçe merkezi, 104'ünün (%29,4) il merkezinde görev yaptığı, çalıştığı kurum türü değişkenine göre dağılımı incelendiğinde 27'sinin (%7,6) anaokulu, 191'inin (%54,0) ilkököl, 96'sının (%27,1) ortaokul, 40'ının (%11,3) lisede görev yaptığı, branş değişkenine göre dağılımı incelendiğinde 30'unun (%8,5) anasınıfı öğretmeni, 165'inin (%46,6) sınıf öğretmeni, 21'inin (%5,9) matematik öğretmeni, 21'inin (%5,9) Türkçe öğretmeni, 10'unun (%2,8) fen bilimleri öğretmeni, 12'sinin (%3,4) sosyal bilgiler öğretmeni, 3'ünün (%0,8) müzik öğretmeni, 13'ünün (%3,7) İngilizce öğretmeni, 8'inin (%2,3) beden eğitimi öğretmeni, 3'ünün (%0,8) fizik öğretmeni, 1'inin (%0,3) biyoloji öğretmeni, 4'ünün (%1,1) coğrafya öğretmeni, 1'inin (%0,3) tarih öğretmeni, 8'inin (%2,3) din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni, 3'ünün (%0,8) felsefe öğretmeni, 17'sinin (%4,8) özel eğitim öğretmeni olduğu, 9'unun (%2,5) rehber öğretmen olduğu ve 25'inin (7,1) diğer öğretmenlikler grubunda olduğu, aldığı ücret değişkenine göre dağılımı incelendiğinde 27'sinin (%7,6) 8500 TL ve daha az ücret aldığı, 82'sinin (%23,2) 8501 ile 12500 TL arasında aldığı, 145'inin (%41,0) 12501 ile 16500 TL arasında aldığı, 65'ini (%18,4) 16501 ile 20500 TL arasında aldığı, 35'inin (%9,9) 20501 TL ve üzeri ücret alan öğretmenler grubunda olduğu tespit edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmaya başlamadan önce öğretmenlere yapılacak araştırmanın amacı, kullanılacak ölçme araçlarının nasıl cevaplandırılacağı konusunda gerekli açıklamalar yapılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin; Kişisel Bilgiler formu ile “cinsiyet”, “yaş”, “medeni hal”, “mesleki kıdem”, “eğitim durumu”, “milli eğitim sistemindeki öğretmenlik durumu”, “görev yeri”, “çalıştığı kurum türü”, “branş”, “aldığı ücret” ile alakalı sorulara cevap aranmıştır. Araştırmada İlhan (2009) tarafından geliştirilen “Yaşam Amaçları Ölçeği” kullanılmıştır. Yaşam amaçları ölçeği geliştirmek için Temel Bileşenler Analizini kullanmış ve herhangi bir döndürme tekniği kullanmamıştır. Analiz aşamasında boyutlar serbest bırakılmış Yamaç Eğimi (Scree Plot) grafiği incelenmiştir. İncelemede iki faktörlü bir yapı görülsede öz-değerler incelendiğinde on faktörün 1.00 ve üzerinde olduğu görülmüştür. Maddeler tekrar incelendiğinde dokuz faktörlü bir yapının olabileceği sonucuna ulaşılmıştır. İkinci analizde faktörler baskılanmış ve dokuz faktörlü bir sonuca ulaşmak istenmiştir. Varimax (dik döndürme) uygulanmış ve faktör yükü .30'un altında olan 19 madde çıkartılmıştır. Neticede 49 maddelik ve dokuz faktörlü bir sonuca ulaşılmıştır. Faktörler toplam varyansın %62'ini açıklamıştır. Daha sonra faktör yükü .40 ve altında olan iki madde çıkartılmış analiz yapılmıştır. Analiz neticesinde varyans iki puan artarak %64'e yükselmiştir. Ölçeğin güvenilirliği için her bir boyutun iç-tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. Birinci analizde faktörlerin güvenilirlik katsayıları .74 ile .90 arasında

değişmektedir. İkinci analizde iç tutarlık değerleri içsel amaç boyutu için .85, dışsal amaç boyutu için .77 bulunmuştur. Sonuçların iç tutarlık katsayıları kabul edilen .70 değerinden yüksek olması güvenilirliğin bir kanıtı olarak değerlendirilmiştir. Araştırmada aileye katkı, topluma katkı, kişilerarası ilişki, kişisel gelişim, fiziksel sağlık, anlamlı yaşam, maddi başarı, ünlü olma/tanınma, çekicilik/ımaj, *içsel toplam ve dışsal toplam boyutları incelenmiştir*. Yapılacak olan araştırmada demografik bilgilere yönelik 10 soru ve "*Kesinlikle Katılmıyorum*", "*Katılmıyorum*", "*Kısmen Katılmıyorum*" "*Kararsızım*", "*Kısmen Katılıyorum*", "*Katılıyorum*" ve "*Kesinlikle Katılıyorum*" şeklinde 7'li Likert ölçeği şekline göre hazırlanmış 47 tane maddeden oluşan "Yaşam Amaçları Ölçeği" ve "Kişisel Bilgi Formu" ile toplamda 57 soru bulunmaktadır (İlhan 2009).

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS 24. versiyonu kullanılmıştır. Öğretmenlerin demografik bilgilerinde yüzde ve frekans analizi, öğretmenlerin yaşam amaçlarının ne düzeyde olduğunu belirlemek için aritmetik ortalama ve standart sapma hesaplanmıştır. Veriler normal dağılım göstermediğinden Mann Whitney U Testi ve Kruskal Wallis H Testi ile analiz edilmiştir. Öğretmenlerin yaşam amaçlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek için Mann Whitney U Testi ve yaş, medeni hal, mesleki kıdem, eğitim durumu, milli eğitim sistemindeki öğretmenlik durumu, görev yeri, çalıştığı kurum türü, branş, aldığı ücret değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek için Kruskal Wallis H Testi yapılmıştır.

BULGULAR

Yapılan araştırmaya ait bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo 2: Öğretmenlerin Yaşam Amaçları ile İlgili Algılarının Betimsel İstatistik Analizi Sonucu

	N	Min.	Mak.	X	ss
Aileye Katkı	354	1,00	7,00	5,96	1,072
Anlamlı Yaşam	354	1,00	7,00	5,90	1,092
İlişki	354	1,00	7,00	5,91	1,032
Kişisel Gelişim	354	1,00	7,00	6,18	,956
Sağlık	354	1,00	7,00	5,86	1,342
Topluma Katkı	354	1,00	7,00	5,74	,927
Çekici Olma/İmaj	354	1,00	7,00	5,09	1,370
Tanınma/Ünlü Olma	354	1,00	7,00	4,87	1,325
Zengin Olma/Maddi Başarı	354	1,00	7,00	5,32	1,497
İçsel Amaçlar	354	1,33	7,00	5,92	,945
Dışsal Amaçlar	354	1,18	7,00	5,10	1,282
Toplam	354	1,28	7,00	5,51	1,039

Tablo 2'ye göre öğretmenlerin yaşam amaçlarının toplam ölçek puanlarına göre $X=5,51$ ile katılıyorum düzeyinde, içsel amaçlar ölçeğine göre $X=5,92$ ile katılıyorum düzeyinde, dışsal amaçlar ölçeğine göre $X=5,10$ ile biraz katılıyorum düzeyinde olduğu görülmüştür. İçsel amaçlar ölçeğinin aileye katkı alt ölçeğinde $X=5,96$ ile katılıyorum düzeyinde, anlamlı yaşam alt ölçeğinde $X=5,90$ ile katılıyorum düzeyinde, ilişki alt ölçeğinde $X=5,91$ ile katılıyorum düzeyinde, kişisel gelişim alt ölçeğinde $X=6,18$ ile tamamen katılıyorum düzeyinde, sağlık alt ölçeğinde $X=5,86$ ile katılıyorum düzeyinde, topluma katkı alt ölçeğinde $X=5,74$ ile katılıyorum düzeyinde olduğu görülmüştür. Dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/ımaj alt ölçeğinde $X=5,09$ ile biraz katılıyorum düzeyinde, tanınma/ünlü olma alt ölçeğinde $X=4,87$ ile biraz katılıyorum düzeyinde, zengin olma/maddi başarı alt ölçeğinde $X=5,32$ ile katılıyorum düzeyinde olduğu görülmüştür.

Öğretmenler yaşam amaçlarından en çok kişisel gelişim amacını ($X=6,18$), en az ise tanınma/ünlü olma amacını ($X=4,87$) önemsemektedirler.

Tablo 3: Öğretmenlerin Yaşam Amaçları ile İlgili Algılarının Cinsiyet Değişkeni Analiz Sonucu

Ölçek	Alt Ölçek	Cinsiyetiniz	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
İçsel Amaçlar	Aileye Katkı	Kadın	184	177,55	32669,00	15631,000	,992
		Erkek	170	177,45	30166,00		
		Toplam	354				
	Anlamlı Yaşam	Kadın	184	186,85	34380,50	13919,500	,069
		Erkek	170	167,38	28454,50		
		Toplam	354				
	İlişki	Kadın	184	177,36	32635,00	15615,000	,979
		Erkek	170	177,65	30200,00		
		Toplam	354				
	Kişisel Gelişim	Kadın	184	186,32	34283,00	14017,000	,089
		Erkek	170	167,95	28552,00		
		Toplam	354				
	Sağlık	Kadın	184	184,85	34011,50	14288,500	,155
		Erkek	170	169,55	28823,50		
		Toplam	354				
	Topluma Katkı	Kadın	184	172,68	31773,50	14753,500	,355
		Erkek	170	182,71	31061,50		
		Toplam	354				
Dışsal Amaçlar	Çekici Olma/İmaj	Kadın	184	186,95	34398,00	13902,000	,070
		Erkek	170	167,28	28437,00		
		Toplam	354				
	Tanınma/Ünlü Olma	Kadın	184	186,12	34245,50	14054,500	,099
		Erkek	170	168,17	28589,50		
		Toplam	354				
	Zengin Olma/Maddi Başarı	Kadın	184	193,03	35518,00	12782,000	,003*
		Erkek	170	160,69	27317,00		
		Toplam	354				
	İçsel Amaçlar	Kadın	184	181,56	33407,50	14892,500	,437
		Erkek	170	173,10	29427,50		
		Toplam	354				
	Dışsal Amaçlar	Kadın	184	189,71	34906,50	13393,500	,020*
		Erkek	170	164,29	27928,50		
		Toplam	354				
	Toplam	Kadın	184	187,14	34434,50	13865,500	,065
		Erkek	170	167,06	28400,50		
		Toplam	354				

Tablo 3'teki Mann Whitney U Testi sonucuna göre öğretmenlerin yaşam amaçları cinsiyet değişkenine göre içsel amaçlar ($U=14892,500, p>.05$) ölçeği ve içsel amaçlar ölçeğinin aileye katkı ($U=15631,000, p>.05$), anlamlı yaşam ($U=13919,500, p>.05$), ilişki ($U=15615,000, p>.05$), kişisel gelişim ($U=14017,000, p>.05$), sağlık ($U=14288,500, p>.05$) ve topluma katkı ($U=14753,500, p>.05$) alt ölçeklerinde ve toplam ölçek ($U=13865,500, p>.05$) puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Öğretmenlerin yaşam amaçları cinsiyet değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/ımaj ($U=13902,000, p>.05$) ve tanınma/ünlü olma ($U=14054,500, p>.05$) alt ölçeklerinde istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Öğretmenlerin yaşam amaçları cinsiyet değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin zengin olma/maddi başarı ($U=12782,000, p<.05$) alt ölçeğinde ve dışsal amaçlar ($U=13393,500, p<.05$) ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu anlamlı farklılık kadın öğretmenlerin lehinedir. Dışsal amaçlar açısından bulgulara bakıldığında kadın öğretmenler zengin olma amacını erkeklerden daha fazla önemsemektedirler.

Tablo 4: Öğretmenlerin Yaşam Amaçları ile İlgili Algılarının Yaş Değişkeni Analiz Sonucu

Ölçek	Alt Ölçek	Yaşınız	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p
İçsel Amaçlar	Aileye Katkı	30 yaş ve daha az	98	196,54	4	7,209	,125
		31-40	143	164,97			
		41-50	78	178,54			
		51-60	30	181,67			
		61 ve üzeri	5	121,30			
		Toplam	354				
	Anlamlı Yaşam	30 yaş ve daha az	98	197,87	4	10,579	,032*
		31-40	143	157,28			
		41-50	78	185,87			
		51-60	30	186,67			
		61 ve üzeri	5	171,00			
		Toplam	354				
	İlişki	30 yaş ve daha az	98	199,93	4	10,409	,034*
		31-40	143	161,97			
		41-50	78	173,49			
		51-60	30	196,75			
		61 ve üzeri	5	129,20			
		Toplam	354				
	Kişisel Gelişim	30 yaş ve daha az	98	203,80	4	10,994	,027*
		31-40	143	167,07			
		41-50	78	168,74			
		51-60	30	175,52			
		61 ve üzeri	5	108,80			
		Toplam	354				
	Sağlık	30 yaş ve daha az	98	194,82	4	4,566	,335
		31-40	143	174,35			
		41-50	78	168,17			
		51-60	30	165,22			
		61 ve üzeri	5	147,40			
		Toplam	354				
	Topluma Katkı	30 yaş ve daha az	98	196,38	4	5,568	,234
		31-40	143	168,14			
		41-50	78	173,88			
		51-60	30	177,12			
		61 ve üzeri	5	133,90			
		Toplam	354				
Dışsal Amaçlar	Çekici Olma/İmaj	30 yaş ve daha az	98	190,09	4	2,342	,673
		31-40	143	175,43			
		41-50	78	169,52			
		51-60	30	167,05			
		61 ve üzeri	5	177,10			
		Toplam	354				
	Tanınma/Ünlü Olma	30 yaş ve daha az	98	183,11	4	1,063	,900
		31-40	143	173,70			
		41-50	78	177,14			
		51-60	30	183,43			
		61 ve üzeri	5	146,30			
		Toplam	354				
	Zengin Olma/Maddi Başarı	30 yaş ve daha az	98	197,50	4	7,213	,125
		31-40	143	173,92			
		41-50	78	169,28			
		51-60	30	161,47			
		61 ve üzeri	5	112,30			
		Toplam	354				
	İçsel Amaçlar	30 yaş ve daha az	98	199,85	4	9,104	,059
		31-40	143	164,07			
		41-50	78	176,83			
		51-60	30	180,85			
		61 ve üzeri	5	113,90			
		Toplam	354				
		30 yaş ve daha az	98	189,32	4	2,553	,635
		31-40	143	173,68			

Dışsal Amaçlar	41-50	78	173,96			
	51-60	30	173,57			
	61 ve üzeri	5	133,90			
	Toplam	354				
Toplam	30 yaş ve daha az	98	195,68	4	5,179	,269
	31-40	143	168,81			
	41-50	78	174,10			
	51-60	30	175,83			
	61 ve üzeri	5	132,70			
	Toplam	354				

Tablo 4'teki Kruskal Wallis H Testi sonucuna göre öğretmenlerin yaşam amaçları yaş değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin anlamlı yaşam [X^2 (sd=4, n=354) = 10,579, $P < .05$], ilişki [X^2 (sd=4, n=354) = 10,409, $P < .05$] ve kişisel gelişim [X^2 (sd=4, n=354) = 10,994, $P < .05$] alt ölçeklerinde istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu bulgu, yaş değişkeninin öğretmenlerin yaşam amaçlarından anlamlı yaşam, ilişki ve kişisel gelişim amaçları ile ilgili algılarını yükseltmede farklı değerlere sahip olduğunu gösterir. Dizi dağılımları temel alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar açısından anlamlı yaşam, ilişki ve kişisel gelişim amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların 30 ve altındaki öğretmenlerin olduğu, bunu 51-60 yaş arasındaki öğretmenlerin ve 41-50 yaş arasındaki öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar açısından anlamlı yaşam amacı ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın 31-40 yaş arasında olan öğretmenler olduğu, içsel amaçlar açısından ilişki ve kişisel gelişim amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın 61 ve üzeri yaştaki öğretmenlerin görülmektedir.

Öğretmenlerin yaşam amaçları yaş değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin aileye katkı [X^2 (sd=4, n=354) = 7,209, $P > .05$], sağlık [X^2 (sd=4, n=354) = 4,566, $P > .05$], topluma katkı [X^2 (sd=4, n=354) = 5,568, $P > .05$] alt ölçeklerinde ve içsel amaçlar genel [X^2 (sd=4, n=354) = 9,104, $P > .05$] ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Öğretmenlerin yaşam amaçları yaş değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/imağ [X^2 (sd=4, n=354) = 2,342, $P > .05$], tanınma/ünlü olma [X^2 (sd=4, n=354) = 1,063, $P > .05$] ve zengin olma/maddi başarı [X^2 (sd=4, n=354) = 7,213, $P > .05$] alt ölçeklerinde, dışsal amaçlar genel ölçek puanları [X^2 (sd=4, n=354) = 2,553, $P > .05$] ile toplam ölçek [X^2 (sd=4, n=354) = 5,179, $P > .05$] puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 5: Öğretmenlerin Yaşam Amaçları ile İlgili Algılarının Medeni Hal Değişkeni Analiz Sonucu

Ölçek	Alt Ölçek	Medeni Hali	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p
İçsel Amaçlar	Aileye Katkı	Bekar	129	179,37	2	1,633	,442
		Evli	194	179,81			
		Boşanmış	31	155,24			
		Toplam	354				
	Anlamlı Yaşam	Bekar	129	185,62	2	2,534	,282
		Evli	194	169,89			
		Boşanmış	31	191,34			
		Toplam	354				
	İlişki	Bekar	129	180,73	2	,421	,810
		Evli	194	174,38			
		Boşanmış	31	183,55			
		Toplam	354				
	Kişisel Gelişim	Bekar	129	190,15	2	3,187	,203
		Evli	194	170,69			
		Boşanmış	31	167,45			
		Toplam	354				
	Sağlık	Bekar	129	184,47	2	2,004	,367
		Evli	194	176,26			
		Boşanmış	31	156,31			
		Toplam	354				
	Topluma katkı	Bekar	129	187,98	2	2,147	,342
		Evli	194	171,70			
		Boşanmış	31	170,16			
		Toplam	354				
Dışsal Amaçlar	Çekici Olma/İmaj	Bekar	129	187,52	2	5,024	,081
		Evli	194	166,99			
		Boşanmış	31	201,56			
		Toplam	354				
	Tanınma/Ünlü Olma	Bekar	129	183,15	2	4,098	,129
		Evli	194	169,19			
		Boşanmış	31	206,02			
		Toplam	354				
	Zengin Olma/Maddi Başarı	Bekar	129	181,24	2	,338	,844
		Evli	194	174,65			
		Boşanmış	31	179,74			
		Toplam	354				
İçsel Amaçlar	İçsel Amaçlar	Bekar	129	185,47	2	1,242	,537
		Evli	194	172,64			
		Boşanmış	31	174,79			
		Toplam	354				
Dışsal Amaçlar	Dışsal Amaçlar	Bekar	129	183,89	2	2,995	,224
		Evli	194	169,79			
		Boşanmış	31	199,16			
		Toplam	354				
Toplam	Toplam	Bekar	129	185,61	2	2,324	,313
		Evli	194	170,06			
		Boşanmış	31	190,32			
		Toplam	354				

Tablo 5'teki Kruskal Wallis H Testi sonucuna göre öğretmenlerin yaşam amaçları medeni hal değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin aileye katkı [X^2 (sd=2, n=354) = 1,633, $P > .05$], anlamlı yaşam [X^2 (sd=2, n=354) = 2,534, $P > .05$], ilişki [X^2 (sd=2, n=354) = ,421, $P > .05$], kişisel gelişim [X^2 (sd=2, n=354) = 3,187, $P > .05$], sağlık [X^2 (sd=2, n=354) = 2,004, $P > .05$], topluma katkı [X^2 (sd=2, n=354) = 2,147, $P > .05$] alt ölçeklerinde ve içsel amaçlar genel [X^2 (sd=2, n=354) = 1,242, $P > .05$] ölçek puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Öğretmenlerin yaşam amaçları medeni hal değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/İmaj [X^2 (sd=2, n=354) = 5,024, $P > .05$], tanınma/ünlü olma [X^2 (sd=2, n=354) = 4,098, $P > .05$] ve zengin olma/maddi başarı [X^2 (sd=2, n=354) = ,338, $P > .05$] alt ölçeklerinde, dışsal amaçlar genel ölçek puanları [X^2 (sd=2, n=354) = 2,995, $P > .05$] ile toplam ölçek [X^2 (sd=2, n=354) = 2,324, $P > .05$] puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 6: Öğretmenlerin Yaşam Amaçları ile İlgili Algılarının Mesleki Kıdem Değişkeni Analiz Sonucu

Ölçek	Alt Ölçek	Mesleki Kıdem	N	Sıra ortalaması	sd	X ²	p
İçsel Amaçlar	Aileye Katkı	0-9 yıl arası	152	183,06	3	1,078	,782
		10-19 yıl arası	126	175,42			
		20-29 yıl arası	60	172,06			
		30 yıl ve üzeri	16	161,50			
		Toplam	354				
	Anlamlı Yaşam	0-9 yıl arası	152	180,22	3	,931	,818
		10-19 yıl arası	126	171,63			
		20-29 yıl arası	60	184,80			
		30 yıl ve üzeri	16	170,50			
		Toplam	354				
	İlişki	0-9 yıl arası	152	184,06	3	3,310	,346
		10-19 yıl arası	126	168,46			
		20-29 yıl arası	60	187,14			
		30 yıl ve üzeri	16	150,22			
		Toplam	354				
	Kişisel Gelişim	0-9 yıl arası	152	193,52	3	7,710	,052
		10-19 yıl arası	126	165,77			
		20-29 yıl arası	60	171,10			
		30 yıl ve üzeri	16	141,72			
		Toplam	354				
	Sağlık	0-9 yıl arası	152	191,92	3	6,937	,074
		10-19 yıl arası	126	172,47			
		20-29 yıl arası	60	160,83			
		30 yıl ve üzeri	16	142,66			
		Toplam	354				
	Topluma Katkı	0-9 yıl arası	152	183,51	3	2,207	,531
		10-19 yıl arası	126	175,92			
		20-29 yıl arası	60	174,17			
		30 yıl ve üzeri	16	145,38			
		Toplam	354				
Dışsal Amaçlar	Çekici Olma/İmaj	0-9 yıl arası	152	185,01	3	4,436	,218
		10-19 yıl arası	126	180,47			
		20-29 yıl arası	60	162,25			
		30 yıl ve üzeri	16	139,94			
		Toplam	354				
	Tanınma/Ünlü Olma	0-9 yıl arası	152	176,58	3	2,675	,445
		10-19 yıl arası	126	185,43			
		20-29 yıl arası	60	172,16			
		30 yıl ve üzeri	16	143,84			
		Toplam	354				
	Zengin Olma/Maddi Başarı	0-9 yıl arası	152	189,18	3	6,403	,094
		10-19 yıl arası	126	176,40			
		20-29 yıl arası	60	162,11			
		30 yıl ve üzeri	16	132,97			
		Toplam	354				
İçsel Amaçlar	İçsel Amaçlar	0-9 yıl arası	152	187,05	3	4,033	,258
		10-19 yıl arası	126	171,03			
		20-29 yıl arası	60	177,01			
		30 yıl ve üzeri	16	139,53			
		Toplam	354				
Dışsal Amaçlar	Dışsal Amaçlar	0-9 yıl arası	152	182,29	3	3,956	,266
		10-19 yıl arası	126	182,06			
		20-29 yıl arası	60	167,10			
		30 yıl ve üzeri	16	135,06			
		Toplam	354				
Toplam	Toplam	0-9 yıl arası	152	184,44	3	3,760	,289
		10-19 yıl arası	126	177,62			
		20-29 yıl arası	60	171,15			
		30 yıl ve üzeri	16	134,47			
		Toplam	354				

Tablo 6'daki Kruskal Wallis H Testi sonucuna göre öğretmenlerin yaşam amaçları mesleki kıdem değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin aileye katkı [X^2 (sd=3, n=354) = 1,078, $P > .05$], anlamlı yaşam [X^2 (sd=3, n=354) = ,931, $P > .05$], ilişki [X^2 (sd=3, n=354) = 3,310, $P > .05$], kişisel gelişim [X^2 (sd=3, n=354) = 7,710, $P > .05$], sağlık [X^2 (sd=3, n=354) = 6,937, $P > .05$], topluma katkı [X^2 (sd=3, n=354) = 2,207, $P > .05$] alt ölçeklerinde ve içsel amaçlar genel [X^2 (sd=3, n=354) = 4,033, $P > .05$] ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Öğretmenlerin yaşam amaçları mesleki kıdem değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/ıma [X^2 (sd=3, n=354) = 4,436, $P > .05$], tanınma/ünlü olma [X^2 (sd=2, n=354) = 2,675, $P > .05$] ve zengin olma/maddi başarı [X^2 (sd=3, n=354) = 6,403, $P > .05$] alt ölçeklerinde, dışsal amaçlar genel ölçek puanları [X^2 (sd=3, n=354) = 3,956, $P > .05$] ile toplam ölçek [X^2 (sd=3, n=354) = 3,760, $P > .05$] puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 7: Öğretmenlerin Yaşam Amaçları ile İlgili Algılarının Eğitim Durumu Değişkeni Analiz Sonucu

Ölçek	Alt Ölçek	Eğitim Durumu	N	Sıra ortalaması	sd	X^2	p
İçsel Amaçlar	Aileye Katkı	Ön Lisans	5	206,60	3	5,356	,147
		Lisans	273	183,15			
		Yüksek Lisans	69	157,83			
		Doktora	7	130,29			
		Toplam	354				
	Anlamlı Yaşam	Ön Lisans	5	281,50	3	5,876	,118
		Lisans	273	175,99			
		Yüksek Lisans	69	173,55			
		Doktora	7	200,86			
		Toplam	354				
	İlişki	Ön Lisans	5	212,90	3	11,083	,011*
		Lisans	273	186,02			
		Yüksek Lisans	69	147,44			
		Doktora	7	116,07			
		Toplam	354				
	Kişisel Gelişim	Ön Lisans	5	270,80	3	6,616	,085
		Lisans	273	180,53			
		Yüksek Lisans	69	160,65			
		Doktora	7	158,93			
		Toplam	354				
	Sağlık	Ön Lisans	5	234,30	3	2,876	,411
		Lisans	273	179,90			
		Yüksek Lisans	69	165,38			
		Doktora	7	162,64			
		Toplam	354				
	Topluma Katkı	Ön Lisans	5	253,50	3	10,477	,015*
		Lisans	273	183,27			
		Yüksek Lisans	69	157,05			
		Doktora	7	99,79			
		Toplam	354				
Dışsal Amaçlar	Çekici Olma/İmaj	Ön Lisans	5	221,80	3	5,079	,166
		Lisans	273	181,99			
		Yüksek Lisans	69	162,12			
		Doktora	7	122,36			
		Toplam	354				
	Tanınma/Ünlü Olma	Ön Lisans	5	247,30	3	4,586	,205
		Lisans	273	180,02			
		Yüksek Lisans	69	167,01			
		Doktora	7	132,57			
		Toplam	354				
	Zengin Olma/Maddi Başarı	Ön Lisans	5	255,60	3	13,035	,005*
		Lisans	273	184,68			
		Yüksek Lisans	69	151,60			
		Doktora	7	97,14			
		Toplam	354				
	İçsel Amaçlar	Ön Lisans	5	237,50	3	5,316	,150
		Lisans	273	182,04			
		Yüksek Lisans	69	158,26			

	Doktora	7	147,07			
	Toplam	354				
Dışsal Amaçlar	Ön Lisans	5	245,30	3	8,289	,040*
	Lisans	273	182,56			
	Yüksek Lisans	69	159,75			
	Doktora	7	106,71			
	Toplam	354				
Toplam	Ön Lisans	5	244,30	3	9,176	,027*
	Lisans	273	183,53			
	Yüksek Lisans	69	155,49			
	Doktora	7	111,57			
	Toplam	354				

Tablo 7’deki Kruskal Wallis H Testi sonucuna göre öğretmenlerin yaşam amaçları eğitim durumu değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin aileye katkı [X^2 (sd=3, n=354) = 5,356, P>. 05], anlamlı yaşam [X^2 (sd=3, n=354) = 5,876, P>. 05], kişisel gelişim [X^2 (sd=3, n=354) = 6,616, P>. 05], sağlık [X^2 (sd=3, n=354) = 2,876, P>. 05]] alt ölçeklerinde ve içsel amaçlar genel [X^2 (sd=3, n=354) = 5,316, P>. 05] ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Öğretmenlerin yaşam amaçları eğitim durumu değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin ilişki [X^2 (sd=3, n=354) = 11,083, P<. 05] ve topluma katkı [X^2 (sd=3, n=354) = 10,477, P<. 05] alt ölçeklerinde istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu bulgu, eğitim durumu değişkeninin öğretmenlerin yaşam amaçlarından ilişki ve topluma katkı amaçları ile ilgili algılarını yükseltmede farklı değerlere sahip olduğunu gösterir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar açısından ilişki ve topluma katkı amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların ön lisans mezunu öğretmenlerin olduğu, bunu lisans mezunu olan öğretmenler, yüksek lisans mezunu olan öğretmenler ve doktora mezunu olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar açısından ilişki ve topluma katkı amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın doktora mezunu olan öğretmenlerin olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin yaşam amaçları eğitim durumu değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/ıma [X^2 (sd=3, n=354) = 5,079, P>. 05] ve tanınma/ünlü olma [X^2 (sd=3, n=354) = 4,586, P>.05] alt ölçeklerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Öğretmenlerin yaşam amaçları eğitim durumu değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin zengin olma/maddi başarı [X^2 (sd=3, n=354) = 5,079, P<. 05] alt ölçeğinde ve dışsal amaçlar genel puanları [X^2 (sd=3, n=354) = 8,289, P<. 05] ile toplam [X^2 (sd=3, n=354) = 9,176, P<.05] ölçek puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu bulgu, eğitim durumu değişkeninin öğretmenlerin yaşam amaçlarından zengin olma/maddi başarı, dışsal amaçlar genel ve toplam ölçek amaçları ile ilgili algılarını yükseltmede farklı değerlere sahip olduğunu gösterir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin dışsal amaçlar zengin olma/maddi başarı, dışsal amaçlar genel ve toplam ölçek amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların ön lisans mezunu öğretmenlerin olduğu, bunu lisans mezunu olan öğretmenler, yüksek lisans mezunu olan öğretmenler ve doktora mezunu olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin dışsal amaçlar açısından zengin olma/maddi başarı, dışsal amaçlar genel ve toplam ölçek amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın doktora mezunu olan öğretmenlerin olduğu görülmektedir.

Tablo 8: Öğretmenlerin Yaşam Amaçları ile İlgili Algılarının Milli Eğitimde Öğretmenlik Durumu Değişkeni Analiz Sonucu

	Milli Eğitimde Öğretmenlik Durumu	N	Sıra ortalaması	sd	X^2	
Aileye Katkı	Ücretli Öğretmen	26	212,23	6	11,919	,064
	Sözleşmeli Öğretmen	62	201,31			
	Kadrolu Öğretmen	117	166,40			
	Kadrolu Uzman Öğretmen	101	175,44			
	Kadrolu Başöğretmen	17	180,15			
	Müdür Yardımcısı	21	162,76			
	Müdür	10	116,75			
	Toplam	354				
Anlamlı Yaşam	Ücretli Öğretmen	26	186,42	6	14,120	,028*
	Sözleşmeli Öğretmen	62	204,58			
	Kadrolu Öğretmen	117	162,55			
	Kadrolu Uzman Öğretmen	101	175,17			
	Kadrolu Başöğretmen	17	226,26			
	Müdür Yardımcısı	21	165,57			
	Müdür	10	126,95			
	Toplam	354				

İçsel Amaçlar	İlişki	Ücretli Öğretmen	26	214,63	6	12,143	,059
		Sözleşmeli Öğretmen	62	201,47			
		Kadrolu Öğretmen	117	161,55			
		Kadrolu Uzman Öğretmen	101	172,40			
		Kadrolu Başöğretmen	17	203,82			
		Müdür Yardımcısı	21	165,67			
		Müdür	10	150,55			
		Toplam	354				
	Kişisel Gelişim	Ücretli Öğretmen	26	219,37	6	21,303	002*
		Sözleşmeli Öğretmen	62	214,37			
		Kadrolu Öğretmen	117	163,74			
		Kadrolu Uzman Öğretmen	101	166,61			
		Kadrolu Başöğretmen	17	195,53			
		Müdür Yardımcısı	21	163,29			
		Müdür	10	110,20			
		Toplam	354				
	Sağlık	Ücretli Öğretmen	26	220,21	6	16,588	,011*
		Sözleşmeli Öğretmen	62	204,38			
		Kadrolu Öğretmen	117	165,06			
		Kadrolu Uzman Öğretmen	101	171,85			
		Kadrolu Başöğretmen	17	183,79			
		Müdür Yardımcısı	21	171,86			
		Müdür	10	103,55			
		Toplam	354				
	Topluma Katkı	Ücretli Öğretmen	26	194,62	6	7,721	,259
		Sözleşmeli Öğretmen	62	201,49			
		Kadrolu Öğretmen	117	164,41			
		Kadrolu Uzman Öğretmen	101	176,31			
		Kadrolu Başöğretmen	17	193,94			
		Müdür Yardımcısı	21	165,21			
		Müdür	10	147,25			
		Toplam	354				
Dışsal Amaçlar	Çekici Olma/ İmaj	Ücretli Öğretmen	26	200,42	6	6,292	,391
		Sözleşmeli Öğretmen	62	196,94			
		Kadrolu Öğretmen	117	165,95			
		Kadrolu Uzman Öğretmen	101	174,01			
		Kadrolu Başöğretmen	17	195,82			
		Müdür Yardımcısı	21	167,10			
		Müdür	10	158,45			
		Toplam	354				
	Tanınma/Ünlü Olma	Ücretli Öğretmen	26	203,21	6	6,141	,408
		Sözleşmeli Öğretmen	62	188,96			
		Kadrolu Öğretmen	117	163,31			
		Kadrolu Uzman Öğretmen	101	181,28			
		Kadrolu Başöğretmen	17	198,00			
		Müdür Yardımcısı	21	162,21			
		Müdür	10	164,65			
		Toplam	354				
	Zengin Olma/Maddi Başarı	Ücretli Öğretmen	26	213,27	6	15,333	,018*
		Sözleşmeli Öğretmen	62	207,19			
		Kadrolu Öğretmen	117	160,76			
		Kadrolu Uzman Öğretmen	101	178,20			
		Kadrolu Başöğretmen	17	159,97			
		Müdür Yardımcısı	21	177,40			
		Müdür	10	119,15			
		Toplam	354				
	İçsel Amaçlar	Ücretli Öğretmen	26	215,12	6	18,635	,005*
		Sözleşmeli Öğretmen	62	208,43			
		Kadrolu Öğretmen	117	160,44			
		Kadrolu Uzman Öğretmen	101	172,17			
		Kadrolu Başöğretmen	17	206,26			
		Müdür Yardımcısı	21	169,55			
		Müdür	10	109,15			
		Toplam	354				

Dışsal Amaçlar	Ücretli Öğretmen	26	205,90	6	8,309	,216
	Sözleşmeli Öğretmen	62	197,49			
	Kadrolu Öğretmen	117	162,50			
	Kadrolu Uzman Öğretmen	101	179,31			
	Kadrolu Başöğretmen	17	185,97			
	Müdür Yardımcısı	21	167,21			
	Müdür	10	144,15			
	Toplam	354				
Toplam	Ücretli Öğretmen	26	212,42	6	14,460	,025*
	Sözleşmeli Öğretmen	62	206,04			
	Kadrolu Öğretmen	117	159,40			
	Kadrolu Uzman Öğretmen	101	175,38			
	Kadrolu Başöğretmen	17	194,74			
	Müdür Yardımcısı	21	170,57			
	Müdür	10	128,15			
	Toplam	354				

Tablo 8’deki Kruskall Wallis H Testi sonucuna göre öğretmenlerin yaşam amaçları milli eğitimde öğretmenlik durumu değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin aileye katkı [X^2 (sd=6, n=354) = 11,919, $P > .05$], ilişki [X^2 (sd=6, n=354) = 12,143, $P > .05$], topluma katkı [X^2 (sd=6, n=354) = 7,721, $P > .05$] ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Öğretmenlerin yaşam amaçları milli eğitimde öğretmenlik durumu değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin anlamlı yaşam [X^2 (sd=6, n=354) = 14,120, $P < .05$], kişisel gelişim [X^2 (sd=6, n=354) = 21,303, $P < .05$], sağlık [X^2 (sd=6, n=354) = 16,588, $P < .05$] alt ölçeklerinde ve genel içsel amaçlarında [X^2 (sd=6, n=354) = 18,635, $P < .05$], istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu bulgu, milli eğitimde öğretmenlik durumu değişkeninin öğretmenlerin yaşam amaçlarından içsel amaçlar ölçeğinin anlamlı yaşam amaçları ile ilgili algılarını yükseltmede farklı değerlere sahip olduğunu gösterir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar ölçeğinin anlamlı yaşam amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların kadrolu başöğretmenlerin olduğu, bunu sözleşmeli öğretmenler, ücretli öğretmenler, kadrolu uzman öğretmenler, müdür yardımcısı, kadrolu öğretmenler ve müdür olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar açısından anlamlı yaşam amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın müdür olan öğretmenlerin olduğu görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar ölçeğinin kişisel gelişim amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların ücretli öğretmenlerin olduğu, bunu sözleşmeli öğretmenler, kadrolu başöğretmenler, kadrolu uzman öğretmenler, kadrolu öğretmenler, müdür yardımcısı ve müdür olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar açısından kişisel gelişim amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın müdür olan öğretmenlerin olduğu görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar ölçeğinin sağlık amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların ücretli öğretmenlerin olduğu, bunu sözleşmeli öğretmenler, kadrolu başöğretmenler, müdür yardımcısı olan öğretmenler, kadrolu uzman öğretmenler, kadrolu öğretmenler ve müdür olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar açısından sağlık amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın müdür olan öğretmenlerin olduğu görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar genel sonuçlarına bakıldığında ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların ücretli öğretmenlerin olduğu, bunu sözleşmeli öğretmenler, kadrolu başöğretmenler, kadrolu uzman öğretmenler, müdür yardımcısı olan öğretmenler, kadrolu öğretmenler ve müdür olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar genel sonuçlarına bakıldığında algıların en az değere sahip olanın müdür olan öğretmenlerin olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin yaşam amaçları milli eğitimde öğretmenlik durumu değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/ıma [X^2 (sd=6, n=354) = 6,292, $P > .05$], tanınma/ünlü olma [X^2 (sd=6, n=354) = 6,141, $P > .05$] alt ölçeklerinde ve genel dışsal amaçlarında [X^2 (sd=6, n=354) = 8,309, $P > .05$] ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Öğretmenlerin yaşam amaçları milli eğitimde öğretmenlik durumu değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin zengin olma/maddi başarı [X^2 (sd=6, n=354) = 15,333, $P < .05$] alt ölçeğinde ve toplam ölçek [X^2 (sd=6, n=354) = 14,460, $P < .05$] ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu bulgu, milli eğitimde öğretmenlik durumu değişkeninin öğretmenlerin yaşam amaçlarından dışsal amaçlar ölçeğinin zengin olma/maddi başarı amaçları ile ilgili algılarını yükseltmede farklı değerlere sahip olduğunu gösterir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin dışsal amaçlar ölçeğinin zengin olma/maddi başarı amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların ücretli öğretmenlerin olduğu, bunu sözleşmeli öğretmenler, kadrolu uzman öğretmenler, müdür yardımcısı olan öğretmenler, kadrolu öğretmen, kadrolu başöğretmenler ve müdür olan öğretmenlerin izlediği

görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin dışsal amaçlar açısından zengin olma/maddi amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın müdür olan öğretmenlerin olduğu görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin genel toplam amaçlar ölçeğinde ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların ücretli öğretmenlerin olduğu, bunu sözleşmeli öğretmenler, kadrolu başöğretmenler, kadrolu uzman öğretmenler, müdür yardımcısı olan öğretmenler, kadrolu öğretmenler ve müdür olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin genel toplam amaçlar açısından ilgili algılarının en az değere sahip olanın müdür olan öğretmenlerin olduğu görülmektedir.

Tablo 9: Öğretmenlerin Yaşam Amaçları ile İlgili Algılarının Görev Yeri Değişkeni Analiz Sonucu

Ölçek	Alt Ölçek	Görev yeri	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p
İçsel Amaçlar	Aileye Katkı	Köy	15	192,57	2	1,025	,599
		İlçe Merkezi	235	179,86			
		İl Merkezi	104	170,00			
		Toplam	354				
	Anlamlı Yaşam	Köy	15	185,03	2	1,227	,541
		İlçe Merkezi	235	181,05			
		İl Merkezi	104	168,39			
		Toplam	354				
	İlişki	Köy	15	190,70	2	2,107	,349
		İlçe Merkezi	235	181,91			
		İl Merkezi	104	165,63			
		Toplam	354				
	Kişisel Gelişim	Köy	15	185,90	2	1,191	,551
		İlçe Merkezi	235	180,94			
		İl Merkezi	104	168,51			
		Toplam	354				
	Sağlık	Köy	15	183,80	2	1,484	,476
		İlçe Merkezi	235	181,58			
		İl Merkezi	104	167,38			
		Toplam	354				
	Topluma Katkı	Köy	15	211,03	2	3,498	,174
		İlçe Merkezi	235	180,97			
		İl Merkezi	104	164,82			
		Toplam	354				
Dışsal Amaçlar	Çekici Olma/İmaj	Köy	15	157,80	2	5,067	,079
		İlçe Merkezi	235	186,18			
		İl Merkezi	104	160,73			
		Toplam	354				
	Tanınma/Ünlü Olma	Köy	15	174,80	2	3,109	,211
		İlçe Merkezi	235	184,11			
		İl Merkezi	104	162,95			
		Toplam	354				
	Zengin Olma/ Maddi Başarı	Köy	15	173,53	2	3,160	,206
		İlçe Merkezi	235	184,21			
		İl Merkezi	104	162,90			
		Toplam	354				
İçsel Amaçlar	İçsel Amaçlar	Köy	15	186,73	2	1,661	,436
		İlçe Merkezi	235	181,67			
		İl Merkezi	104	166,75			
		Toplam	354				
Dışsal Amaçlar	Dışsal Amaçlar	Köy	15	165,70	2	3,971	,137
		İlçe Merkezi	235	185,19			
		İl Merkezi	104	161,82			
		Toplam	354				
Toplam	Toplam	Köy	15	173,47	2	2,960	,228
		İlçe Merkezi	235	184,01			
		İl Merkezi	104	163,37			
		Toplam	354				

Tablo 9'daki Kruskal Wallis H Testi sonucuna göre öğretmenlerin yaşam amaçları görev yeri değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin aileye katkı [X^2 (sd=2, n=354) = 1,025, $P > .05$], anlamlı yaşam [X^2 (sd=2, n=354) = 1,227, $P > .05$], ilişki [X^2 (sd=2, n=354) = 2,107, $P > .05$], kişisel gelişim [X^2 (sd=2, n=354) = 1,191, $P > .05$], sağlık [X^2 (sd=2,

$n=354$) = 1,484, $P>.05$], topluma katkı [X^2 ($sd=2$, $n=354$) = 3,498, $P>.05$] alt ölçeklerinde ve içsel amaçlar genel [X^2 ($sd=2$, $n=354$) = 1,661, $P>.05$] ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Öğretmenlerin yaşam amaçları görev yeri değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/ıma [X^2 ($sd=2$, $n=354$) = 5,067, $P>.05$], tanınma/ünlü olma [X^2 ($sd=2$, $n=354$) = 3,109, $P>.05$] ve zengin olma/maddi başarı [X^2 ($sd=2$, $n=354$) = 3,160, $P>.05$] alt ölçeklerinde, dışsal amaçlar genel ölçek puanları [X^2 ($sd=2$, $n=354$) = 3,971, $P>.05$] ile toplam ölçek [X^2 ($sd=2$, $n=354$) = 2,960, $P>.05$] puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 10: Öğretmenlerin Yaşam Amaçları ile İlgili Algılarının Çalıştığı Kurum Değişkeni Analiz Sonucu

Ölçek	Alt Ölçek	Çalıştığı kurum	N	Sıra Ortalaması	sd	X^2	p
İçsel Amaçlar	Aileye Katkı	Anaokulu	27	180,09	3	2,803	,423
		İlkokul	191	184,81			
		Ortaokul	96	163,82			
		Lise	40	173,69			
		Toplam	354				
	Anlamlı Yaşam	Anaokulu	27	174,46	3	4,311	,230
		İlkokul	191	185,72			
		Ortaokul	96	159,94			
		Lise	40	182,45			
		Toplam	354				
	İlişki	Anaokulu	27	164,41	3	12,583	,006*
		İlkokul	191	195,10			
		Ortaokul	96	154,88			
		Lise	40	156,59			
		Toplam	354				
	Kişisel Gelişim	Anaokulu	27	179,00	3	1,941	,585
		İlkokul	191	183,53			
		Ortaokul	96	165,96			
		Lise	40	175,39			
		Toplam	354				
	Sağlık	Anaokulu	27	175,28	3	4,108	,250
		İlkokul	191	187,10			
		Ortaokul	96	162,58			
		Lise	40	168,98			
		Toplam	354				
	Topluma Katkı	Anaokulu	27	164,02	3	4,266	,234
		İlkokul	191	187,80			
		Ortaokul	96	164,68			
		Lise	40	168,18			
		Toplam	354				
Dışsal Amaçlar	Çekici Olma/İmaj	Anaokulu	27	200,85	3	7,129	,068
		İlkokul	191	186,36			
		Ortaokul	96	164,31			
		Lise	40	151,10			
		Toplam	354				
	Tanınma/Ünlü Olma	Anaokulu	27	202,06	3	8,297	,040*
		İlkokul	191	187,40			
		Ortaokul	96	155,43			
		Lise	40	166,63			
		Toplam	354				
	Zengin Olma/Maddi Başarı	Anaokulu	27	213,19	3	15,358	,002*
		İlkokul	191	190,89			
		Ortaokul	96	150,38			
		Lise	40	154,58			
		Toplam	354				
	İçsel Amaçlar	Anaokulu	27	170,89	3	5,645	,130
		İlkokul	191	189,05			
		Ortaokul	96	159,97			
		Lise	40	168,89			
		Toplam	354				
	Dışsal Amaçlar	Anaokulu	27	206,83	3	11,807	,008*
		İlkokul	191	189,71			
		Ortaokul	96	155,01			

	Lise	40	153,35			
	Toplam	354				
	Anaokulu	27	190,78	3	10,046	,018*
	İlkokul	191	191,15			
	Ortaokul	96	154,89			
Toplam	Lise	40	157,64			
	Toplam	354				

Tablo 10'daki Kruskall Wallis H Testi sonucuna göre öğretmenlerin yaşam amaçları çalıştığı kurum değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin aileye katkı [X^2 (sd=3, n=354) = 2,803, $P > .05$], anlamlı yaşam [X^2 (sd=3, n=354) = 4,311, $P > .05$], kişisel gelişim [X^2 (sd=3, n=354) = 1,941, $P > .05$], sağlık [X^2 (sd=3, n=354) = 4,108, $P > .05$], topluma katkı [X^2 (sd=3, n=354) = 4,266, $P > .05$] alt ölçeklerinde ve genel içsel amaçlarında [X^2 (sd=3, n=354) = 5,645, $P > .05$] ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Öğretmenlerin yaşam amaçları çalıştığı kurum değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin ilişki [X^2 (sd=3, n=354) = 12,583, $P < .05$] alt ölçeğinde istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu bulgu, çalıştığı kurum değişkeninin öğretmenlerin yaşam amaçlarından içsel amaçlar ölçeğinin ilişki amaçları ile ilgili algılarını yükseltmede farklı değerlere sahip olduğunu gösterir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar ölçeğinin ilişki amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların ilkököl öğretmenlerinin olduğu, bunu anaokulu öğretmenleri, lise öğretmenleri ve ortaokul öğretmenlerinin izlediği görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar açısından ilişki amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın ortaokul öğretmenlerinin olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin yaşam amaçları çalıştığı kurum değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/imağ [X^2 (sd=3, n=354) = 7,129, $P > .05$] alt ölçeğinde istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Öğretmenlerin yaşam amaçları çalıştığı kurum değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin tanınma/ünlü olma [X^2 (sd=3, n=354) = 8,297, $P < .05$], zengin olma/maddi başarı [X^2 (sd=3, n=354) = 15,358, $P < .05$], alt ölçeğinde ve genel dışsal amaçları [X^2 (sd=3, n=354) = 11,807, $P < .05$] ile toplam ölçek [X^2 (sd=3, n=354) = 10,046, $P < .05$] puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu bulgu, çalıştığı kurum değişkeninin öğretmenlerin yaşam amaçlarından dışsal amaçlar ölçeğinin tanınma/ünlü olma amaçları ile ilgili algılarını yükseltmede farklı değerlere sahip olduğunu gösterir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin dışsal amaçlar ölçeğinin tanınma/ünlü olma amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların anaokulu öğretmenlerinin olduğu, bunu ilkököl öğretmenleri, lise öğretmenleri ve ortaokul öğretmenlerinin izlediği görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin dışsal amaçlar açısından tanınma/ünlü olma amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın ortaokul öğretmenlerinin olduğu görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin dışsal amaçlar ölçeğinin zengin olma/maddi başarı amaçları ve toplam algılarının en yüksek puana sahip olanların anaokulu öğretmenlerinin olduğu, bunu ilkököl öğretmenleri, lise öğretmenleri ve ortaokul öğretmenlerinin izlediği görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin dışsal amaçlar açısından zengin olma/maddi başarı amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın ortaokul öğretmenlerinin olduğu görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin genel dışsal amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların anaokulu öğretmenlerinin olduğu, bunu ilkököl öğretmenleri, ortaokul ve lise öğretmenleri öğretmenlerinin izlediği görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin genel dışsal toplam amaçlar açısından incelendiğinde amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın lise öğretmenlerinin olduğu görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin toplam genel boyutunda en yüksek puana sahip olanların ilkököl öğretmenlerinin olduğu, bunu anaokulu öğretmenleri, lise öğretmenleri ve ortaokul öğretmenlerinin izlediği görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin toplam genel boyutunda ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın ortaokul öğretmenlerinin olduğu görülmektedir.

Tablo 11: Öğretmenlerin Yaşam Amaçları ile İlgili Algılarının Branş Değişkeni Analiz Sonucu

Ölçek	Alt Ölçek	Branş	N	Sıra Ortalaması	sd	X^2	p
		Anasınıfı Öğretmeni	30	173,47	17	24,942	,096
		Sınıf Öğretmeni	165	182,52			
		Matematik Öğretmeni	21	193,69			
		Türkçe Öğretmeni	21	171,62			
		Fen Bilimleri Öğretmeni	10	113,20			
		Sosyal Bilgiler Öğretmeni	12	141,08			
		Müzik Öğretmeni	3	166,50			
		İngilizce Öğretmeni	13	146,42			
		Beden Eğitimi Öğretmeni	8	145,44			
		Fizik Öğretmeni	3	128,00			
		Biyoloji Öğretmeni	1	255,00			

İçsel Amaçlar	Aileye Katkı	Coğrafya Öğretmeni	4	87,13			
		Tarih Öğretmeni	1	319,50			
		Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	8	160,88			
		Felsefe Öğretmeni	3	162,17			
		Özel Eğitim Öğretmeni	17	253,21			
		Rehber Öğretmen	9	189,39			
		Diğer Öğretmenlikler	25	174,50			
		Toplam	354				
	Anlamlı Yaşam	Anasınıfı Öğretmeni	30	182,68	17	15,475	,561
		Sınıf Öğretmeni	165	183,95			
		Matematik Öğretmeni	21	154,05			
		Türkçe Öğretmeni	21	154,93			
		Fen Bilimleri Öğretmeni	10	137,35			
		Sosyal Bilgiler Öğretmeni	12	174,13			
		Müzik Öğretmeni	3	263,00			
		İngilizce Öğretmeni	13	157,73			
		Beden Eğitimi Öğretmeni	8	157,38			
		Fizik Öğretmeni	3	145,17			
		Biyoloji Öğretmeni	1	160,00			
		Coğrafya Öğretmeni	4	93,38			
		Tarih Öğretmeni	1	225,00			
		Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	8	162,38			
		Felsefe Öğretmeni	3	204,67			
		Özel Eğitim Öğretmeni	17	225,91			
		Rehber Öğretmen	9	191,11			
		Diğer Öğretmenlikler	25	171,38			
		Toplam	354				
	İlişki	Anasınıfı Öğretmeni	30	174,53	17	29,753	,028*
		Sınıf Öğretmeni	165	188,68			
		Matematik Öğretmeni	21	181,19			
		Türkçe Öğretmeni	21	132,14			
		Fen Bilimleri Öğretmeni	10	135,95			
		Sosyal Bilgiler Öğretmeni	12	137,54			
		Müzik Öğretmeni	3	184,83			
		İngilizce Öğretmeni	13	132,65			
		Beden Eğitimi Öğretmeni	8	150,75			
		Fizik Öğretmeni	3	137,50			
		Biyoloji Öğretmeni	1	297,00			
		Coğrafya Öğretmeni	4	92,75			
		Tarih Öğretmeni	1	254,00			
		Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	8	134,94			
		Felsefe Öğretmeni	3	238,17			
		Özel Eğitim Öğretmeni	17	250,59			
		Rehber Öğretmen	9	197,67			
		Diğer Öğretmenlikler	25	168,96			
		Toplam	354				
	Kişisel Gelişim	Anasınıfı Öğretmeni	30	183,57	17	20,380	,255
		Sınıf Öğretmeni	165	180,86			
		Matematik Öğretmeni	21	180,90			
		Türkçe Öğretmeni	21	147,40			
		Fen Bilimleri Öğretmeni	10	138,55			
		Sosyal Bilgiler Öğretmeni	12	193,75			
		Müzik Öğretmeni	3	219,33			
		İngilizce Öğretmeni	13	126,58			
		Beden Eğitimi Öğretmeni	8	151,88			
		Fizik Öğretmeni	3	129,33			
		Biyoloji Öğretmeni	1	262,00			
		Coğrafya Öğretmeni	4	107,75			
		Tarih Öğretmeni	1	262,00			
		Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	8	138,31			
		Felsefe Öğretmeni	3	160,67			
		Özel Eğitim Öğretmeni	17	240,53			
		Rehber Öğretmen	9	193,61			
		Diğer Öğretmenlikler	25	184,00			

Sağlık	Toplam	354				
	Anasınıfı Öğretmeni	30	178,43	17	22,374	,171
	Sınıf Öğretmeni	165	186,86			
	Matematik Öğretmeni	21	171,76			
	Türkçe Öğretmeni	21	169,07			
	Fen Bilimleri Öğretmeni	10	130,70			
	Sosyal Bilgiler Öğretmeni	12	146,63			
	Müzik Öğretmeni	3	188,50			
	İngilizce Öğretmeni	13	147,85			
	Beden Eğitimi Öğretmeni	8	184,25			
	Fizik Öğretmeni	3	69,17			
	Biyoloji Öğretmeni	1	99,50			
	Coğrafya Öğretmeni	4	130,63			
	Tarih Öğretmeni	1	212,50			
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	8	128,44			
	Felsefe Öğretmeni	3	98,33			
	Özel Eğitim Öğretmeni	17	239,68			
	Rehber Öğretmen	9	146,61			
	Diğer Öğretmenlikler	25	188,22			
Topluma Katkı	Toplam	354				
	Anasınıfı Öğretmeni	30	163,27	17	28,810	,036*
	Sınıf Öğretmeni	165	187,31			
	Matematik Öğretmeni	21	192,29			
	Türkçe Öğretmeni	21	165,38			
	Fen Bilimleri Öğretmeni	10	82,30			
	Sosyal Bilgiler Öğretmeni	12	163,08			
	Müzik Öğretmeni	3	208,67			
	İngilizce Öğretmeni	13	128,62			
	Beden Eğitimi Öğretmeni	8	128,94			
	Fizik Öğretmeni	3	160,17			
	Biyoloji Öğretmeni	1	325,00			
	Coğrafya Öğretmeni	4	109,00			
	Tarih Öğretmeni	1	286,00			
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	8	155,75			
	Felsefe Öğretmeni	3	150,33			
	Özel Eğitim Öğretmeni	17	238,94			
	Rehber Öğretmen	9	172,06			
	Diğer Öğretmenlikler	25	183,00			
Çekici Olma/İmaj	Toplam	354				
	Anasınıfı Öğretmeni	30	201,23	17	15,584	,553
	Sınıf Öğretmeni	165	187,11			
	Matematik Öğretmeni	21	190,69			
	Türkçe Öğretmeni	21	176,83			
	Fen Bilimleri Öğretmeni	10	127,45			
	Sosyal Bilgiler Öğretmeni	12	126,54			
	Müzik Öğretmeni	3	209,33			
	İngilizce Öğretmeni	13	162,92			
	Beden Eğitimi Öğretmeni	8	147,63			
	Fizik Öğretmeni	3	160,33			
	Biyoloji Öğretmeni	1	211,50			
	Coğrafya Öğretmeni	4	187,63			
	Tarih Öğretmeni	1	156,50			
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	8	127,06			
	Felsefe Öğretmeni	3	84,33			
	Özel Eğitim Öğretmeni	17	180,94			
	Rehber Öğretmen	9	171,00			
	Diğer Öğretmenlikler	25	160,12			
Dışsal Amaçlar	Toplam	354				
	Anasınıfı Öğretmeni	30	195,83	17	14,476	,633
	Sınıf Öğretmeni	165	189,87			
	Matematik Öğretmeni	21	186,93			
	Türkçe Öğretmeni	21	147,64			
	Fen Bilimleri Öğretmeni	10	127,70			
	Sosyal Bilgiler Öğretmeni	12	149,79			

Tanınma/ Ünlü Olma	Müzik Öğretmeni	3	231,00			
	İngilizce Öğretmeni	13	160,04			
	Beden Eğitimi Öğretmeni	8	131,44			
	Fizik Öğretmeni	3	167,50			
	Biyoloji Öğretmeni	1	277,00			
	Coğrafya Öğretmeni	4	183,63			
	Tarih Öğretmeni	1	178,50			
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	8	150,38			
	Felsefe Öğretmeni	3	148,33			
	Özel Eğitim Öğretmeni	17	175,53			
	Rehber Öğretmen	9	160,33			
	Diğer Öğretmenlikler	25	157,54			
	Toplam	354				
	Anasınıfı Öğretmeni	30	217,17	17	32,927	,012*
Zengin Olma/ Maddi Başarı	Sınıf Öğretmeni	165	186,52			
	Matematik Öğretmeni	21	194,24			
	Türkçe Öğretmeni	21	148,79			
	Fen Bilimleri Öğretmeni	10	110,40			
	Sosyal Bilgiler Öğretmeni	12	130,13			
	Müzik Öğretmeni	3	152,50			
	İngilizce Öğretmeni	13	155,31			
	Beden Eğitimi Öğretmeni	8	132,31			
	Fizik Öğretmeni	3	134,67			
	Biyoloji Öğretmeni	1	104,00			
	Coğrafya Öğretmeni	4	93,88			
	Tarih Öğretmeni	1	278,00			
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	8	141,56			
	Felsefe Öğretmeni	3	47,67			
İçsel Amaçlar	Özel Eğitim Öğretmeni	17	229,32			
	Rehber Öğretmen	9	148,33			
	Diğer Öğretmenlikler	25	178,76			
	Toplam	354				
	Anasınıfı Öğretmeni	30	175,88	17	24,690	,102
	Sınıf Öğretmeni	165	186,52			
	Matematik Öğretmeni	21	182,02			
	Türkçe Öğretmeni	21	157,48			
	Fen Bilimleri Öğretmeni	10	116,10			
	Sosyal Bilgiler Öğretmeni	12	141,13			
	Müzik Öğretmeni	3	204,67			
	İngilizce Öğretmeni	13	134,73			
	Beden Eğitimi Öğretmeni	8	141,63			
	Fizik Öğretmeni	3	103,00			
Dışsal Amaçlar	Biyoloji Öğretmeni	1	258,00			
	Coğrafya Öğretmeni	4	109,25			
	Tarih Öğretmeni	1	276,50			
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	8	153,31			
	Felsefe Öğretmeni	3	160,00			
	Özel Eğitim Öğretmeni	17	249,71			
	Rehber Öğretmen	9	184,67			
	Diğer Öğretmenlikler	25	176,26			
	Toplam	354				
	Anasınıfı Öğretmeni	30	206,52	17	21,587	,201
	Sınıf Öğretmeni	165	189,89			
	Matematik Öğretmeni	21	192,19			
	Türkçe Öğretmeni	21	153,74			
	Fen Bilimleri Öğretmeni	10	114,50			
	Sosyal Bilgiler Öğretmeni	12	126,42			
	Müzik Öğretmeni	3	219,83			
	İngilizce Öğretmeni	13	157,42			
	Beden Eğitimi Öğretmeni	8	134,06			
	Fizik Öğretmeni	3	157,33			
	Biyoloji Öğretmeni	1	196,00			
	Coğrafya Öğretmeni	4	154,25			
	Tarih Öğretmeni	1	198,00			

	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	8	138,31			
	Felsefe Öğretmeni	3	76,67			
	Özel Eğitim Öğretmeni	17	195,18			
	Rehber Öğretmen	9	154,17			
	Diğer Öğretmenlikler	25	163,12			
	Toplam	354				
Toplam	Anasınıfı Öğretmeni	30	193,23	17	23,869	,123
	Sınıf Öğretmeni	165	189,20			
	Matematik Öğretmeni	21	189,69			
	Türkçe Öğretmeni	21	150,33			
	Fen Bilimleri Öğretmeni	10	114,70			
	Sosyal Bilgiler Öğretmeni	12	129,42			
	Müzik Öğretmeni	3	222,00			
	İngilizce Öğretmeni	13	145,38			
	Beden Eğitimi Öğretmeni	8	137,00			
	Fizik Öğretmeni	3	135,33			
	Biyoloji Öğretmeni	1	244,00			
	Coğrafya Öğretmeni	4	137,00			
	Tarih Öğretmeni	1	256,00			
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	8	140,00			
	Felsefe Öğretmeni	3	85,33			
	Özel Eğitim Öğretmeni	17	224,82			
	Rehber Öğretmen	9	160,22			
	Diğer Öğretmenlikler	25	169,34			
	Toplam	354				

Tablo 11'deki Kruskal Wallis H Testi sonucuna göre öğretmenlerin yaşam amaçları branş değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin aileye katkı [X^2 (sd=17, n=354) = 24,942, $P > .05$], anlamlı yaşam [X^2 (sd=17, n=354) = 15,475, $P > .05$], kişisel gelişim [X^2 (sd=17, n=354) = 20,380, $P > .05$], sağlık [X^2 (sd=17, n=354) = 22,374, $P > .05$] alt ölçeklerinde ve genel içsel amaçlarında [X^2 (sd=17, n=354) = 24,690, $P > .05$] ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Öğretmenlerin yaşam amaçları branş değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin ilişki [X^2 (sd=17, n=354) = 29,753, $P < .05$], topluma katkı [X^2 (sd=17, n=354) = 29,753, $P < .05$] alt ölçeklerinde istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu bulgu, branş değişkeninin öğretmenlerin yaşam amaçlarından içsel amaçlar ölçeğinin ilişki amaçları ile ilgili algılarını yükseltmede farklı değerleri barındırdığı görülür. Dizi dağılımları baz alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar ölçeğinin ilişki amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların biyoloji öğretmenlerinin olduğu, bunu tarih öğretmenleri, özel eğitim öğretmenleri, felsefe öğretmenleri, rehber öğretmenler, sınıf öğretmenleri, matematik öğretmenleri, müzik öğretmenleri, anasınıfı öğretmenleri, diğer öğretmenlikler, beden eğitimi öğretmenleri, sosyal bilgiler öğretmenleri, fizik öğretmenleri, fen bilimleri öğretmenleri, din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenleri, İngilizce öğretmenleri, Türkçe öğretmenleri ve coğrafya öğretmenlerinin izlediği görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar açısından ilişki amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın coğrafya öğretmenlerinin olduğu görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar ölçeğinin topluma katkı amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların biyoloji öğretmenlerinin olduğu, bunu tarih öğretmenleri, özel eğitim öğretmenleri, müzik öğretmenleri, matematik öğretmenleri, sınıf öğretmenleri, diğer öğretmenlikler, rehber öğretmenler, Türkçe öğretmenleri, anasınıfı öğretmenleri, sosyal bilgiler öğretmenleri, fizik öğretmenleri, din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenleri, felsefe öğretmenleri, beden eğitimi öğretmenleri, İngilizce öğretmenleri, coğrafya öğretmenleri ve fen bilimleri öğretmenlerinin izlediği görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar açısından ilişki amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın fen bilimleri öğretmenlerinin olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin yaşam amaçları branş değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/imağ [X^2 (sd=17, n=354) = 15,584, $P > .05$], tanınma/ ünlü olma [X^2 (sd=17, n=354) = 15,584, $P > .05$] alt ölçeklerinde ve genel dışsal amaçlarında [X^2 (sd=17, n=354) = 21,587, $P > .05$] ile toplam genel boyutunda [X^2 (sd=17, n=354) = 23,869, $P > .05$] istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Öğretmenlerin yaşam amaçları branş değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin zengin olma/maddi başarı [X^2 (sd=17, n=354) = 32,927, $P < .05$] alt ölçeğinde istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu bulgu, branş değişkeninin öğretmenlerin yaşam amaçlarından dışsal amaçlar ölçeğinin ilişki amaçları ile ilgili algılarını yükseltmede farklı değerleri barındırdığı görülür. Dizi dağılımları baz alındığında öğretmenlerin dışsal amaçlar ölçeğinin ilişki amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların tarih öğretmenleri olduğu, bunu özel eğitim öğretmenleri, anasınıfı öğretmenleri, matematik öğretmenleri, sınıf öğretmenleri, diğer öğretmenlikler,

İngilizce öğretmenleri, müzik öğretmenleri, Türkçe öğretmenleri, rehber öğretmenler, din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenleri, fizik öğretmenleri, beden eğitimi öğretmenleri, sosyal bilgiler öğretmenleri, fen bilimleri öğretmenleri, biyoloji öğretmenleri, coğrafya öğretmenleri ve felsefe öğretmenlerinin izlediği görülmektedir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında öğretmenlerin dışsal amaçlar ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın felsefe öğretmenlerinin olduğu görülmektedir.

Tablo 12: Öğretmenlerin Yaşam Amaçları ile İlgili Algılarının Aldığı Ücret Değişkeni Analiz Sonucu

Ölçek	Alt Ölçek	Ücret Bakımından Öğretmenler	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p
İçsel Amaçlar	Aileye Katkı	8500 TL ve daha az	27	208,69	4	9,964	,041*
		8501-12500 TL arası	82	169,62			
		12501-16500 TL arası	145	184,08			
		16501-20500 TL arası	65	182,74			
		20500 TL ve üzeri	35	134,94			
		Toplam	354				
	Anlamlı Yaşam	8500 TL ve daha az	27	182,70	4	9,255	,055
		8501-12500 TL arası	82	170,94			
		12501-16500 TL arası	145	175,02			
		16501-20500 TL arası	65	206,21			
		20500 TL ve üzeri	35	145,81			
		Toplam	354				
	İlişki	8500 TL ve daha az	27	208,24	4	3,892	,421
		8501-12500 TL arası	82	172,95			
		12501-16500 TL arası	145	176,33			
		16501-20500 TL arası	65	182,70			
		20500 TL ve üzeri	35	159,64			
		Toplam	354				
	Kişisel Gelişim	8500 TL ve daha az	27	213,70	4	12,146	,016*
		8501-12500 TL arası	82	189,30			
		12501-16500 TL arası	145	174,79			
		16501-20500 TL arası	65	178,86			
		20500 TL ve üzeri	35	130,63			
		Toplam	354				
	Sağlık	8500 TL ve daha az	27	216,91	4	29,971	,000*
		8501-12500 TL arası	82	183,85			
		12501-16500 TL arası	145	187,03			
		16501-20500 TL arası	65	177,18			
		20500 TL ve üzeri	35	93,33			
		Toplam	354				
	Topluma Katkı	8500 TL ve daha az	27	193,98	4	8,363	,079
		8501-12500 TL arası	82	171,29			
		12501-16500 TL arası	145	176,76			
		16501-20500 TL arası	65	199,47			
		20500 TL ve üzeri	35	141,59			
		Toplam	354				
Dışsal Amaçlar	Çekici Olma/İmaj	8500 TL ve daha az	27	197,69	4	11,330	,023*
		8501-12500 TL arası	82	177,12			
		12501-16500 TL arası	145	186,98			
		16501-20500 TL arası	65	176,34			
		20500 TL ve üzeri	35	125,70			
		Toplam	354				
	Tanınma/Ünlü Olma	8500 TL ve daha az	27	201,28	4	5,932	,204
		8501-12500 TL arası	82	168,80			
		12501-16500 TL arası	145	182,36			
		16501-20500 TL arası	65	184,49			
		20500 TL ve üzeri	35	146,43			
		Toplam	354				
	Zengin Olma/Maddi Başarı	8500 TL ve daha az	27	211,37	4	20,643	,000*
		8501-12500 TL arası	82	188,36			
		12501-16500 TL arası	145	183,50			
		16501-20500 TL arası	65	173,72			
		20500 TL ve üzeri	35	108,09			
		Toplam	354				
		8500 TL ve daha az	27	209,89	4	15,821	,003*

İçsel Amaçlar	8501-12500 TL arası	82	176,88			
	12501-16500 TL arası	145	181,25			
	16501-20500 TL arası	65	188,88			
	20500 TL ve üzeri	35	117,30			
	Toplam	354				
Dışsal Amaçlar	8500 TL ve daha az	27	203,48	4	13,576	,009*
	8501-12500 TL arası	82	177,63			
	12501-16500 TL arası	145	184,84			
	16501-20500 TL arası	65	181,07			
	20500 TL ve üzeri	35	120,11			
Toplam	Toplam	354				
	8500 TL ve daha az	27	209,00	4	14,727	,005*
	8501-12500 TL arası	82	177,79			
	12501-16500 TL arası	145	182,41			
	16501-20500 TL arası	65	184,70			
	20500 TL ve üzeri	35	118,81			
	Toplam	354				

Tablo 12'deki Kruskal Wallis H Testi sonucuna göre öğretmenlerin yaşam amaçları aldığı ücret değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin anlamlı yaşam [X^2 (sd=4, n=354) = 9,255, $P > .05$], ilişki [X^2 (sd=4, n=354) = 3,892, $P > .05$], topluma katkı [X^2 (sd=4, n=354) = 8,363, $P > .05$] alt ölçeklerinde istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Öğretmenlerin yaşam amaçları aldığı ücret değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin aileye katkı [X^2 (sd=4, n=354) = 9,964, $P < .05$], kişisel gelişim [X^2 (sd=4, n=354) = 12,146, $P < .05$] ve sağlık [X^2 (sd=4, n=354) = 29,971, $P < .05$] alt ölçeklerinde ve genel içsel [X^2 (sd=17, n=354) = 15,821, $P < .05$] boyutunda istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu bulgu, aldığı ücret değişkeninin öğretmenlerin yaşam amaçlarından içsel amaçlar ölçeğinin aileye katkı amaçları ile ilgili algılarını yükseltmede farklı değerleri barındırdığı görülür. Dizi dağılımları baz alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar ölçeğinin aileye katkı amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların 8500 TL ve daha az geliri olan öğretmenlerinin olduğu, bunu 12501-16500 TL arası geliri olan öğretmenler, 16501-20500 TL arası geliri olan öğretmenler, 8501-12500 TL arası geliri olan öğretmenler ve 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Dizi dağılımları baz alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar açısından aileye katkı amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dizi dağılımları baz alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar ölçeğinin kişisel gelişim amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların 8500 TL ve daha az geliri olan öğretmenlerinin olduğu, bunu 8501-12500 TL arası geliri olan öğretmenler, 12501-16500 TL arası geliri olan öğretmenler, 16501-20500 TL arası geliri olan öğretmenler ve 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Dizi dağılımları baz alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar açısından kişisel gelişim amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dizi dağılımları baz alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar ölçeğinin sağlık amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların 8500 TL ve daha az geliri olan öğretmenlerinin olduğu, bunu 12501-16500 TL arası geliri olan öğretmenler, 8501-12500 TL arası geliri olan öğretmenler, 16501-20500 TL arası geliri olan öğretmenler ve 20500 TL ve üzeri geliri olan bunu öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Dizi dağılımları baz alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar açısından kişisel gelişim amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dizi dağılımları baz alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar ölçeğinin genel içsel amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların 8500 TL ve daha az geliri olan öğretmenlerinin olduğu, bunu 16501-20500 TL arası geliri olan öğretmenler, 12501-16500 TL arası geliri olan öğretmenler, 8501-12500 TL arası geliri olan öğretmenler ve 20500 TL ve üzeri geliri olan bunu öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Dizi dağılımları baz alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar açısından ölçeğinin genel içsel amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin yaşam amaçları aldığı ücret değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin çekici tanınma/ ünlü olma [X^2 (sd=4, n=354) = 5,932, $P > .05$] alt ölçeğinde istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Öğretmenlerin yaşam amaçları aldığı ücret değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/ imaj [X^2 (sd=4, n=354) = 11,330, $P < .05$], zengin olma/maddi başarı [X^2 (sd=4, n=354) = 20,643, $P < .05$] alt ölçeğinde ve genel dışsal [X^2 (sd=4, n=354) = 13,576, $P < .05$] ile toplam genel boyutunda [X^2 (sd=4, n=354) = 14,727, $P < .05$] istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu bulgu, aldığı ücret değişkeninin öğretmenlerin yaşam amaçlarından dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/ imaj amaçları ile ilgili algılarını yükseltmede farklı değerleri barındırdığı görülür. Dizi dağılımları baz alındığında öğretmenlerin dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/ imaj amaçları ile ilgili

algılarının en yüksek puana sahip olanların 8500 TL ve daha az geliri olan öğretmenlerinin olduğu, bunu 12501-16500 TL arası geliri olan öğretmenler, 8501-12500 TL arası geliri olan öğretmenler, 16501-20500 TL arası geliri olan öğretmenler ve 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Dizi dağılımları baz alındığında öğretmenlerin dışsal amaçlar açısından çekici olma/ imaj amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dizi dağılımları baz alındığında öğretmenlerin dışsal amaçlar ölçeğinin zengin olma/maddi başarı amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların 8500 TL ve daha az geliri olan öğretmenlerinin olduğu, bunu, 8501-12500 TL arası geliri olan öğretmenler, 12501-16500 TL arası geliri olan öğretmenler, 16501-20500 TL arası geliri olan öğretmenler ve 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Dizi dağılımları baz alındığında öğretmenlerin dışsal amaçlar açısından zengin olma/maddi başarı amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dizi dağılımları baz alındığında öğretmenlerin dışsal amaçlar ölçeğinin genel dışsal amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların 8500 TL ve daha az geliri olan öğretmenlerinin olduğu, bunu 12501-16500 TL arası geliri olan öğretmenler, 16501-20500 TL arası geliri olan öğretmenler, 8501-12500 TL arası geliri olan öğretmenler ve 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Dizi dağılımları baz alındığında öğretmenlerin dışsal amaçlar ölçeğinin genel dışsal amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dizi dağılımları baz alındığında öğretmenlerin dışsal amaçlar ölçeğinin genel toplam amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların 8500 TL ve daha az geliri olan öğretmenlerinin olduğu, bunu 16501-20500 TL arası geliri olan öğretmenler, 12501-16500 TL arası geliri olan öğretmenler, 8501-12500 TL arası geliri olan öğretmenler ve 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Dizi dağılımları baz alındığında öğretmenlerin dışsal amaçlar ölçeğinin genel toplam amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Bu çalışmanın esas gayesi değişen dünya üzerinde yaşam amaçlarının önem kazanması ve bu konuya öğretmenler açısından dikkat çekmektir. Öğretmenlerin hayatları boyunca yaşam amaçları oluşturma ve geliştirme eğiliminde oldukları söylenebilir. Öğretmenlerin yaşam amaçlarının incelenmesi kişilerarası ilişki, topluma katkı, fiziksel sağlık, kişisel gelişim, aileye katkı, anlamlı yaşam, maddi başarı, fiziksel çekicilik ve tanınma/ünlü olma yedi alt boyutta incelenmiştir. Bu araştırmanın temel amacı öğretmenlerin yaşam amaçlarının çeşitli değişkenlere göre anlamlı bir fark oluşturup oluşturmadığını belirlemektir. Öğretmenlerin yaşam amaçları “cinsiyet”, “yaş”, “medeni hal”, “mesleki kıdem”, “eğitim durumu”, “milli eğitim sistemindeki öğretmenlik durumu”, “görev yeri”, “çalıştığı kurum türü”, “branş”, “aldığı maaş bakımından” değişkenlik göstermekte midir? sorularına yanıt aranmıştır.

Yapılan çalışmada öğretmenlerin yaşam amaçları cinsiyet değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin aileye katkı, anlamlı yaşam, ilişki, kişisel gelişim, sağlık, topluma katkı alt ölçeklerinde ve toplam ölçek puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin yaşam amaçları cinsiyet değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/imaj ve tanınma/ünlü olma alt ölçeklerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan çalışmada öğretmenlerin yaşam amaçları cinsiyet değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin zengin olma/maddi başarı alt ölçeğinde ve dışsal amaçlar ölçek puanlarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu anlamlı farklılık kadın öğretmenlerin lehinedir. Dışsal amaçlar açısından bulgulara bakıldığında kadın öğretmenler zengin olma amacını erkeklerden daha fazla önemsemektedirler. Öztürk (2015) yapmış olduğu çalışmada “öğretmelerin sahip oldukları sosyal desteğin, yaşam amaçlarının ve öznel iyi oluş düzeylerinin” cinsiyetlerine göre farklılık oluşturup oluşturmadığına bakmıştır. Yapmış olduğu araştırma neticesinde cinsiyet değişkenine göre sadece duygusal destek anlamında bir değişimin var olduğu sonucuna ulaşmıştır. Elde ettiği veriler neticesinde bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha fazla destek aldıkları sonucuna varılmıştır. Yani bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre ihtiyaç duymaları halinde etrafındaki kişilerin onları yalnız bırakmadıkları ve onlara daha fazla destek sağladıkları neticesine ulaşılmıştır. Gültekin, Yazar (2021) yapmış oldukları çalışmada yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin kadın veya erkek değişkenine göre farklılık göstermediği neticesine ulaşılmıştır.

Yapılan çalışmada öğretmenlerin yaşam amaçları yaş değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin anlamlı yaşam, ilişki ve kişisel gelişim alt ölçeklerinde istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, yaş değişkeninin öğretmenlerin yaşam amaçlarından anlamlı yaşam, ilişki ve kişisel gelişim amaçları ile ilgili algılarını artırmada farklı etkilere sahip olduğunu gösterir. Dizi dağılımları baz alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar açısından anlamlı yaşam, ilişki ve kişisel gelişim amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların 30 ve altındaki öğretmenlerin olduğu, bunu 51-60 yaş arasındaki öğretmenlerin ve 41-50 yaş arasındaki öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Dizi dağılımları baz alındığında öğretmenlerin içsel amaçlar açısından anlamlı

yaşam amacı ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın 31-40 yaş arasında olan öğretmenler olduğu, içsel amaçlar açısından ilişki ve kişisel gelişim amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın 61 ve üzeri yaştaki öğretmenlerin görülmektedir.

Yapılan araştırmada yaşam amaçları yaş değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin aileye katkı, sağlık, topluma katkı alt ölçeklerinde ve içsel amaçlar genel ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan araştırmada öğretmenlerin yaşam amaçları yaş değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/ımaj, tanınma/ünlü olma, zengin olma/maddi başarı ölçeklerinde, dışsal amaçlar genel ölçek puanları ile toplam ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan ifade edilebilir bir farklılık göstermemektedir. Gültekin ve Yazar (2021) yapmış oldukları araştırmada yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yaş değişkenine göre farklılık göstermediği neticesine ulaşılmıştır.

Yapılan araştırmada öğretmenlerin yaşam amaçları medeni hal değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin aileye katkı, anlamlı yaşam, ilişki, kişisel gelişim, sağlık, topluma katkı alt ölçeklerinde ve içsel amaçlar genel ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan araştırmada öğretmenlerin yaşam amaçları medeni hal değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/ımaj, tanınma/ünlü olma, zengin olma/maddi başarı alt ölçeklerinde, dışsal amaçlar genel ölçek puanları ile toplam ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan araştırmada öğretmenlerin yaşam amaçları mesleki kıdem değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin aileye katkı, anlamlı yaşam, ilişki, kişisel gelişim, sağlık, topluma katkı alt ölçeklerinde ve içsel amaçlar genel ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan araştırmada öğretmenlerin yaşam amaçları mesleki kıdem değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/ımaj, tanınma/ünlü olma, zengin olma/maddi başarı alt ölçeklerinde, dışsal amaçlar genel ölçek puanları ile toplam ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Gültekin ve Yazar (2021) yapmış oldukları araştırmada yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin kıdem değişkenine göre farklılık göstermediği neticesine ulaşılmıştır.

Yapılan araştırmada öğretmenlerin yaşam amaçları eğitim durumu değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin aileye katkı anlamlı yaşam, kişisel gelişim, sağlık alt ölçeklerinde ve içsel amaçlar genel ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan araştırmada öğretmenlerin yaşam amaçları eğitim durumu değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin ilişki, topluma katkı alt ölçeklerinde istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, eğitim durumu değişkeninin öğretmenlerin yaşam amaçlarından ilişki ve topluma katkı amaçları ile ilgili algılarını yükseltmede farklı değerleri barındırdığı görülür. Öğretmenlerin içsel amaçlar açısından ilişki ve topluma katkı amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların ön lisans mezunu öğretmenlerin olduğu, bunu lisans mezunu olan öğretmenler, yüksek lisans mezunu olan öğretmenler ve doktora mezunu olan öğretmenler izlemektedir. Öğretmenlerin içsel amaçlar açısından ilişki ve topluma katkı amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olan doktora mezunu olan öğretmenlerdir.

Yapılan araştırmada öğretmenlerin yaşam amaçları eğitim durumu değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/ımaj, tanınma/ünlü olma alt ölçeklerinde istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan araştırmada öğretmenlerin yaşam amaçları eğitim durumu değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin zengin olma/maddi başarı alt ölçeğinde ve dışsal amaçlar genel puanları ile toplam ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, eğitim durumu değişkeninin öğretmenlerin yaşam amaçlarından zengin olma/maddi başarı, dışsal amaçlar genel ve toplam ölçek amaçları ile ilgili algılarını artırmada farklı değerlere sahip olduğunu gösterir. Öğretmenlerin dışsal amaçlar zengin olma/maddi başarı, dışsal amaçlar genel ve toplam ölçek amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların ön lisans mezunu öğretmenlerin olduğu, bunu lisans mezunu olan öğretmenler, yüksek lisans mezunu olan öğretmenler ve doktora mezunu olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Öğretmenlerin dışsal amaçlar açısından zengin olma/maddi başarı, dışsal amaçlar genel ve toplam ölçek amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın doktora mezunu olan öğretmenlerin olduğu görülmektedir. Gültekin ve Yazar (2021) yapmış oldukları araştırmada yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin eğitim seviyesi değişkenine göre farklılık göstermediği neticesine ulaşılmıştır.

Yapılan araştırmada öğretmenlerin yaşam amaçları milli eğitimde öğretmenlik durumu değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin aileye katkı, ilişki, topluma katkı ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan araştırmada öğretmenlerin yaşam amaçları milli eğitimde öğretmenlik durumu değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin anlamlı yaşam, kişisel gelişim, sağlık alt ölçeklerinde ve genel içsel amaçlarında, istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan araştırmada milli eğitimde öğretmenlik durumu değişkeninin öğretmenlerin yaşam amaçlarından içsel amaçlar ölçeğinin anlamlı yaşam amaçları ile ilgili algılarını

artırmada farklı değerlere sahip olduğunu gösterir. Öğretmenlerin içsel amaçlar ölçeğinin anlamlı yaşam amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların kadrolu başöğretmenlerin olduğu, bunu sözleşmeli öğretmenler, ücretli öğretmenler, kadrolu uzman öğretmenler, müdür yardımcıları, kadrolu öğretmenler ve müdür olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Öğretmenlerin içsel amaçlar açısından anlamlı yaşam amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın müdür olan öğretmenlerin olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin içsel amaçlar ölçeğinin kişisel gelişim amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların ücretli öğretmenlerin olduğu, bunu sözleşmeli öğretmenler, kadrolu başöğretmenler, kadrolu uzman öğretmenler, kadrolu öğretmenler, müdür yardımcıları ve müdür olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Öğretmenlerin içsel amaçlar açısından kişisel gelişim amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın müdür olan öğretmenlerin olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin içsel amaçlar ölçeğinin sağlık amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların ücretli öğretmenlerin olduğu, bunu sözleşmeli öğretmenler, kadrolu başöğretmenler, müdür yardımcısı olan öğretmenler, kadrolu uzman öğretmenler, kadrolu öğretmenler ve müdür olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Öğretmenlerin içsel amaçlar açısından sağlık amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın müdür olan öğretmenlerin olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin içsel amaçlar genel sonuçlarına bakıldığında ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların ücretli öğretmenlerin olduğu, bunu sözleşmeli öğretmenler, kadrolu başöğretmenler, kadrolu uzman öğretmenler, müdür yardımcısı olan öğretmenler, kadrolu öğretmenler ve müdür olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Öğretmenlerin içsel amaçlar genel sonuçlarına bakıldığında algıların en az değere sahip olanın müdür olan öğretmenlerdir.

Yapılan araştırmada öğretmenlerin yaşam amaçları milli eğitimde öğretmenlik durumu değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/ımaj, tanınma/ünlü olma alt ölçeklerinde ve genel dışsal amaçlarında ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan araştırmada öğretmenlerin yaşam amaçları milli eğitimde öğretmenlik durumu değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin zengin olma/maddi başarı alt ölçeğinde ve toplam ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan araştırmada milli eğitimde öğretmenlik durumu değişkeninin öğretmenlerin yaşam amaçlarından dışsal amaçlar ölçeğinin zengin olma/maddi başarı amaçları ile ilgili algılarını yükseltmede farklı değerleri barındırdığı görülür. Öğretmenlerin dışsal amaçlar ölçeğinin zengin olma/maddi başarı amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların ücretli öğretmenlerin olduğu, bunu sözleşmeli öğretmenler, kadrolu uzman öğretmenler, müdür yardımcısı olan öğretmenler, kadrolu öğretmen, kadrolu başöğretmenler ve müdür olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Öğretmenlerin dışsal amaçlar açısından zengin olma/maddi amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın müdür olan öğretmenlerin olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin genel toplam amaçlar ölçeğinde ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların ücretli öğretmenlerin olduğu, bunu sözleşmeli öğretmenler, kadrolu başöğretmenler, kadrolu uzman öğretmenler, müdür yardımcısı olan öğretmenler, kadrolu öğretmenler ve müdür olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Öğretmenlerin genel toplam amaçlar açısından ilgili algılarının en az değere sahip olanın müdür olan öğretmenlerin olduğu görülmektedir. Gülmez (2013) yılında yapmış olduğu araştırmada bireyin yaptığı meslekteki memnuniyetinin bireyin yaşam kalitesini artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Calp ve Edis (2020) yapmış oldukları araştırmada milli eğitimdeki görev türü değişkenine göre incelendiğinde yaşam becerilerinin bireylere kazandırılmasında okul yöneticilerinin de önemli rollerinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan araştırmada öğretmenlerin yaşam amaçları görev yeri değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin aileye katkı, anlamlı yaşam, ilişki, kişisel gelişim, sağlık, topluma katkı alt ölçeklerinde ve içsel amaçlar genel ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan araştırmada öğretmenlerin yaşam amaçları görev yeri değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/ımaj, tanınma/ünlü olma, zengin olma/maddi başarı alt ölçeklerinde, dışsal amaçlar genel ölçek puanları ile toplam ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan araştırmada öğretmenlerin yaşam amaçları çalıştığı kurum değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin aileye katkı, anlamlı yaşam, kişisel gelişim, sağlık, topluma katkı alt ölçeklerinde ve genel içsel amaçlarında ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan araştırmada öğretmenlerin yaşam amaçları çalıştığı kurum değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin ilişki alt ölçeğinde istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, çalıştığı kurum değişkeninin öğretmenlerin yaşam amaçlarından içsel amaçlar ölçeğinin ilişki amaçları ile ilgili algılarını yükseltmede farklı değerleri barındırdığı görülür. Öğretmenlerin içsel amaçlar ölçeğinin ilişki amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların ilköğretmenlerinin olduğu, bunu anaokulu öğretmenleri, lise öğretmenleri ve ortaokul öğretmenlerinin izlediği görülmektedir. Öğretmenlerin içsel amaçlar açısından ilişki amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın ortaokul öğretmenlerinin olduğu görülmektedir.

Yapılan araştırmada öğretmenlerin yaşam amaçları çalıştığı kurum değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/imağ alt ölçeğinde istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan araştırmada öğretmenlerin yaşam amaçları çalıştığı kurum değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin tanınma/ünlü olma, zengin olma/maddi başarı alt ölçeğinde ve genel dışsal amaçları ile toplam ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, çalıştığı kurum değişkeninin öğretmenlerin yaşam amaçlarından dışsal amaçlar ölçeğinin tanınma/ünlü olma amaçları ile ilgili algılarını yükseltmede farklı değerleri barındırdığı görülür. Öğretmenlerin dışsal amaçlar ölçeğinin tanınma/ünlü olma amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların anaokulu öğretmenlerinin olduğu, bunu ilkökul öğretmenleri, lise öğretmenleri ve ortaokul öğretmenlerinin izlediği görülmektedir. Öğretmenlerin dışsal amaçlar açısından tanınma/ünlü olma amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın ortaokul öğretmenlerinin olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin dışsal amaçlar ölçeğinin tanınma/ünlü olma, zengin olma/maddi başarı amaçları ve toplam algılarının en yüksek puana sahip olanların anaokulu öğretmenlerinin olduğu, bunu ilkökul öğretmenleri, lise öğretmenleri ve ortaokul öğretmenlerinin izlediği görülmektedir. Öğretmenlerin dışsal amaçlar açısından zengin olma/maddi başarı amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın ortaokul öğretmenlerinin olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin genel dışsal amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların anaokulu öğretmenlerinin olduğu, bunu ilkökul öğretmenleri, ortaokul ve lise öğretmenleri öğretmenlerinin izlediği görülmektedir. Öğretmenlerin genel dışsal toplam amaçlar açısından incelendiğinde amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın lise öğretmenlerinin olduğu görülmektedir. Kanyılmaz (2018) sınıf öğretmeni öğretmenlerin yaşam becerisi kazandırma yaklaşımlarını araştırdığı çalışmasında öğrenci merkezli yaklaşımların öneminin çalışmaya katılan öğretmenler tarafından anlaşıldığı neticesine ulaşmıştır. Fakat bu öğretmenlerin bu yaklaşımları sınıflarda gözlemlediğinde sınıflara kısmen yansıtılabildiği görülmüştür. Calp ve Edis (2020) yapmış oldukları araştırmada sınıf öğretmenlerinin yarısından fazlasının ve diğer meslektaşlarının yaşam becerisi kazandırmada kendilerini yeterli görmedikleri neticesine ulaşmışlardır.

Yapılan araştırmada öğretmenlerin yaşam amaçları branş değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin aileye katkı, anlamlı yaşam, kişisel gelişim, sağlık alt ölçeklerinde ve genel içsel amaçlarında ölçek puanlarına göre istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan araştırmada öğretmenlerin yaşam amaçları branş değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin ilişki topluma katkı alt ölçeklerinde istatistikî açıdan ifade edilebilir bir farklılık göstermektedir. Bu bulgu, branş değişkeninin öğretmenlerin yaşam amaçlarından içsel amaçlar ölçeğinin ilişki amaçları ile ilgili algılarını artırmada farklı değerlere sahip olduğunu gösterir. Öğretmenlerin içsel amaçlar ölçeğinin ilişki amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların biyoloji öğretmenlerinin olduğu, bunu tarih öğretmenleri, özel eğitim öğretmenleri, felsefe öğretmenleri, rehber öğretmenler, sınıf öğretmenleri, matematik öğretmenleri, müzik öğretmenleri, anasınıfı öğretmenleri, diğer öğretmenlikler, beden eğitimi öğretmenleri, sosyal bilgiler öğretmenleri, fizik öğretmenleri, fen bilimleri öğretmenleri, din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenleri, İngilizce öğretmenleri, Türkçe öğretmenleri ve coğrafya öğretmenlerinin izlediği görülmektedir. Öğretmenlerin içsel amaçlar açısından ilişki amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın coğrafya öğretmenlerinin olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin içsel amaçlar ölçeğinin topluma katkı amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların biyoloji öğretmenlerinin olduğu, bunu tarih öğretmenleri, özel eğitim öğretmenleri, müzik öğretmenleri, matematik öğretmenleri, sınıf öğretmenleri, diğer öğretmenlikler, rehber öğretmenler, Türkçe öğretmenleri, anasınıfı öğretmenleri, sosyal bilgiler öğretmenleri, fizik öğretmenleri, din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenleri, felsefe öğretmenleri, beden eğitimi öğretmenleri, İngilizce öğretmenleri, coğrafya öğretmenleri ve fen bilimleri öğretmenlerinin izlediği görülmektedir. Öğretmenlerin içsel amaçlar açısından ilişki amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanı fen bilimleri öğretmenleridir.

Yapılan araştırmada öğretmenlerin yaşam amaçları branş değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/imağ, tanınma/ ünlü olma alt ölçeklerinde ve genel dışsal amaçlarında ile toplam genel boyutunda istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

Yapılan araştırmada öğretmenlerin yaşam amaçları branş değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin zengin olma/maddi başarı alt ölçeğinde istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgu, branş değişkeninin öğretmenlerin yaşam amaçlarından dışsal amaçlar ölçeğinin ilişki amaçları ile ilgili algılarını artırmada farklı değerlere sahip olduğunu gösterir. Öğretmenlerin dışsal amaçlar ölçeğinin ilişki amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların tarih öğretmenleri olduğu, bunu özel eğitim öğretmenleri, anasınıfı öğretmenleri, matematik öğretmenleri, sınıf öğretmenleri, diğer öğretmenlikler, İngilizce öğretmenleri, müzik öğretmenleri, Türkçe öğretmenleri, rehber öğretmenler, din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenleri, fizik öğretmenleri, beden eğitimi öğretmenleri, sosyal bilgiler öğretmenleri, fen bilimleri öğretmenleri, biyoloji öğretmenleri, coğrafya öğretmenleri ve felsefe öğretmenlerinin izlediği görülmektedir. Öğretmenlerin dışsal amaçlar ile ilgili algılarının en

az değere sahip olanın felsefe öğretmenleridir. Öztürk (2015) yapmış olduğu çalışmada “*öğretmelerin sahip oldukları sosyal desteğin, yaşam amaçlarının ve öznel iyi oluş düzeylerinin*” branşlarına göre farklılık oluşturup oluşturmadığına bakılmıştır. Yapmış olduğu araştırma neticesinde branş değişkenine göre öğretmenlerin içsel yaşam amaçları ve dışsal yaşam amaçlarını oluşturmada anlamında bir değişimin var olduğu sonucuna ulaşmıştır. Çalışma neticesinde sınıf öğretmenlerinin içsel yaşam amaçları ile dışsal yaşam amaçlarının, din kültürü ve ahlak bilgisi dersi öğretmenlerinin sınıf öğretmenlerine nazaran ölüm sonrası yaşama bu dünyadaki yaşamdan daha fazla önem verdiklerinden bu dünyaya yönelik çok fazla yaşam amacı belirlemedikleri sonucuna varılabilir. Çubukçu ve Gültekin (2006), ilkökul öğrencilerine yönelik yapmış oldukları çalışmada ilkökul öğrencilerine kazandırılması düşünülen sosyal becerilerin branş değişkenine göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Kılıç (2015) yapmış olduğu çalışmada branş öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin daha yüksek olduğu neticesine ulaşmıştır.

Yapılan çalışmada öğretmenlerin yaşam amaçları aldığı ücret değişkenine göre içsel amaçlar ölçeğinin anlamlı yaşam, ilişki, topluma katkı alt ölçeklerinde istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır.

Yapılan çalışmada öğretmenlerin yaşam amaçlarından içsel amaçlar ölçeğinin aileye katkı amaçları ile ilgili algılarını yükseltmede farklı değerleri barındırdığı görülür. Öğretmenlerin içsel amaçlar ölçeğinin aileye katkı amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların 8500 TL ve daha az geliri olan öğretmenlerinin olduğu, bunu 12501-16500 TL arası geliri olan öğretmenler, 16501-20500 TL arası geliri olan öğretmenler, 8501-12500 TL arası geliri olan öğretmenler ve 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Öğretmenlerin içsel amaçlar açısından aileye katkı amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin oluşturduğu sonucuna ulaşmıştır. Öğretmenlerin içsel amaçlar ölçeğinin kişisel gelişim amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların 8500 TL ve daha az geliri olan öğretmenlerinin olduğu, bunu 8501-12500 TL arası geliri olan öğretmenler, 12501-16500 TL arası geliri olan öğretmenler, 16501-20500 TL arası geliri olan öğretmenler ve 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Öğretmenlerin içsel amaçlar açısından kişisel gelişim amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin oluşturduğu sonucuna ulaşmıştır. Öğretmenlerin içsel amaçlar ölçeğinin sağlık amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların 8500 TL ve daha az geliri olan öğretmenlerinin olduğu, bunu 12501-16500 TL arası geliri olan öğretmenler, 8501-12500 TL arası geliri olan öğretmenler, 16501-20500 TL arası geliri olan öğretmenler ve 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Öğretmenlerin içsel amaçlar açısından kişisel gelişim amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin oluşturduğu sonucuna ulaşmıştır. Öğretmenlerin içsel amaçlar ölçeğinin genel içsel amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların 8500 TL ve daha az geliri olan öğretmenlerinin olduğu, bunu 16501-20500 TL arası geliri olan öğretmenler, 12501-16500 TL arası geliri olan öğretmenler, 8501-12500 TL arası geliri olan öğretmenler ve 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Öğretmenlerin içsel amaçlar açısından ölçeğinin genel içsel amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin oluşturduğu sonucuna ulaşmıştır.

Öğretmenlerin yaşam amaçları aldığı ücret değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma tanınma/ ünlü olma alt ölçeğinde istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır.

Öğretmenlerin yaşam amaçları aldığı ücret değişkenine göre dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/ imaj, zengin olma/maddi başarı alt ölçeğinde ve genel dışsal ile toplam genel boyutunda istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Bu bulgu, aldığı ücret değişkeninin öğretmenlerin yaşam amaçlarından dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/ imaj amaçları ile ilgili algılarını yükseltmede farklı değerleri barındırdığı görülür. Öğretmenlerin dışsal amaçlar ölçeğinin çekici olma/ imaj amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların 8500 TL ve daha az geliri olan öğretmenlerinin olduğu, bunu 12501-16500 TL arası geliri olan öğretmenler, 8501-12500 TL arası geliri olan öğretmenler, 16501-20500 TL arası geliri olan öğretmenler ve 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Öğretmenlerin dışsal amaçlar açısından çekici olma/ imaj amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin oluşturduğu sonucuna ulaşmıştır. Öğretmenlerin dışsal amaçlar ölçeğinin zengin olma/maddi başarı amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların 8500 TL ve daha az geliri olan öğretmenlerinin olduğu, bunu, 8501-12500 TL arası geliri olan öğretmenler, 12501-16500 TL arası geliri olan öğretmenler, 16501-20500 TL arası geliri olan öğretmenler ve 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Öğretmenlerin dışsal amaçlar açısından zengin olma/maddi başarı amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin oluşturduğu sonucuna ulaşmıştır. Öğretmenlerin dışsal amaçlar ölçeğinin genel dışsal amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların 8500 TL ve daha az geliri olan öğretmenlerinin olduğu, bunu 12501-16500 TL arası geliri olan öğretmenler, 16501-20500 TL arası geliri olan öğretmenler, 8501-12500 TL arası geliri olan öğretmenler ve 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Öğretmenlerin dışsal amaçlar ölçeğinin genel

dışsal amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin dışsal amaçlar ölçeğinin genel toplam amaçları ile ilgili algılarının en yüksek puana sahip olanların 8500 TL ve daha az geliri olan öğretmenlerinin olduğu, bunu 16501-20500 TL arası geliri olan öğretmenler, 12501-16500 TL arası geliri olan öğretmenler, 8501-12500 TL arası geliri olan öğretmenler ve 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin izlediği görülmektedir. Öğretmenlerin dışsal amaçlar ölçeğinin genel toplam amaçları ile ilgili algılarının en az değere sahip olanın 20500 TL ve üzeri geliri olan öğretmenlerin oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Gülmez (2013) yılında yapmış olduğu araştırmada bireyin aldığı maaşın bireyin yaşam kalitesini artırdığı ve sosyal çevresine olumlu etki ettiği sonucuna ulaşmıştır.

Öneriler

- 1-Kamu kurumunda görev yapan öğretmenler ile özel kurumlarda görev yapan öğretmenlerin yaşam amaçlarının karşılaştırılmasına yönelik çalışmalar yapılabilir.
- 2-Öğretmenlerin yaşam amaçlarına yönelik nitel çalışmalar yapılabilir.
- 3-Sadece tek bir branş bazında yaşam amaçlarının araştırılmasına yönelik araştırmalar yapılabilir.
- 4-Üniversitede eğitimine devam eden öğretmen adaylarına yönelik araştırmalar yapılabilir.
- 5-Sadece okul yöneticilerinin yaşam amaçlarına yönelik araştırmalar yapılabilir.
- 6-Bu çalışma nicel araştırma modeline göre yürütülmüştür. Hem nitel hem de nicel araştırma modelinin birlikte ele alındığı çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Alimujiang, A., Wiensch, A., Boss, J., Fleischer, N. L., Mondul, A. M., McLean, K., ... & Pearce, C. L. (2019). Association between life purpose and mortality among US adults older than 50 years. *JAMA Network Open*, 2(5), e194270-e194270.
- Aslan, H., & Yılmaz, E. (2013). The Study of Teachers' General Cynicism Inclinations in Terms of Life Satisfaction and Other Variables. *Creative Education*, 4(9), 588-591
- Aydiner, B., B., (2011). “Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Amaçlarının Alt Boyutlarının Genel Öz-Yeterlik Yaşam Doyumu ve Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Balthip, K.; McSherry W., Petchruschatachart, U.; Piriyaakontorn, S. & Liamputtong P. (2017) Enhancing life purpose amongst Thai adolescents, *Journal of Moral Education*, 46:3, 295-307, DOI: 10.1080/03057240.2017.1347089
- Calp, Ş. & Edis, A. (2020). Sınıf Öğretmenlerinin Yaşam Becerileriyle İlgili Bilgi ve Deneyimleri, *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 10(2), 549-565.
- Çapa, Y., & Çıl, N. (2000). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 69-73.
- Çubukçu, Z. & Gültekin, M. (2006). İlköğretimde Öğrencilere Kazandırılması Gereken Sosyal Beceriler. *Bilgi*, (37), 155-174.
- Demirbaş Çelik, N. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Yaşamda Anlam ve Yaşam Amaçları Arasındaki İlişki, *Mediterranean Journal of Humanities*, 133-141.
- Demirel, H. G. & Demirel, E. T. & Düşükcan, M. (2012). “Yaşam Amaçları ve Meslek Seçimi: Üniversite Öğrencileri Örneği”, I. Ulusal Ünye İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletmecilik Sempozyumu, 24-25 Nisan 2012, 325-336, Ordu.
- Demirel, E. T. (2013). Yaşam Amaçlarının Girişimcilik Düşüncesini Biçimlendirmesi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (45), 123-143.
- Eroğlu, E. (2013). “Motivasyon ve Liderlik” İş ve Yaşamda Motivasyon (Ed. Tuna, Y.) Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3022 Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1974
- Eryılmaz, A. (2012). Pozitif Psikoterapi Bağlamında Yaşam Amaçları Belirleme Ölçeğinin Üniversite Öğrencileri Üzerinde Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi. *Klinik Psikiyatri*, 15(3), 166-174.

- Eryılmaz, A., & Aypay, A. (2011). “Ergenlerin Derse Katılmaya Motive Olmaları ile Öznel İyi Oluşları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, *Uluslararası İnsani Bilimler Dergisi*, 8(1), 1219-1233
- Frankl, V. E. (2009). *İnsanın Anlam Arayışı*. Çev. Selçuk Budak. İstanbul: Okuyan Us Yayınları
- Gülmez, H. (2013). Çalışanların yaşam kalitesini etkileyen faktörler. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care*, 7(4), 74-82.
- Gültekin, G. S., & Yazar, F. B., (2021). Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi, *Pearson Journal Of Social Sciences & Humanities Dergisi*, 98-106
- Irmak, M. (2015). “İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin Mesleki Benlik Saygılarının Belirlenmesi”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- İkiz, F. E. & Asıcı, E. & Kaya, Z. & Balkan, K. (2018). Yaşam Amaçları ve Psikolojik İyi Oluşun Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumu Yordayıcı Rolü, *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (25), 7-26.
- İlhan, T. (2013). Üniversite Öğrencilerinde Yaşam Amaçları ve Madde Kullanımı, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (2), 183-196
- İlhan, T. (2009). “Üniversite Öğrencilerinin Benlik Uyum Modeli: Yaşam Amaçları Temel Psikolojik İhtiyaçlar ve Öznel İyi Oluş”, Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Kanyılmaz, M. B. (2018). “Sınıf Öğretmenlerinin Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programında Yer Alan Yaşam Becerilerinin Öğrencilere Kazandırılmasına Yönelik Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Karaca, R. & İkiz, F. E. (2014). Psikolojik Danışma ve Rehberlikte Çağdaş Bir Anlayış, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Karasar, N. (2000). Bilimsel araştırma yöntemleri, Ankara: Nobel Yayıncılık
- Kılıç, H. (2015). “İlköğretim Branş Öğretmenlerinin Bireysel Yenilikçilik Düzeyleri ve Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri”, (Denizli ili örneği) (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Kish, G. B., & Moody, D. R. (1989). Psychopathology and life purpose. *International Forum for Logotherapy*, 12(1), 40-45.
- Moran, S. (2020). Life Purpose in Youth: Turning Potential Into a Lifelong Pursuit of Prosocial Contribution, *Journal for the Education of the Gifted*, 43(1) 38-60,
- Mukba, G. & Kaya, Z. (2020). Hemşirelerin ve Öğretmenlerin Kişilik Özellikleri ve Yaşam Amaçlarının İncelenmesi, Van Örneği, *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 11(4), 323-332
- Öztürk, A. (2015). Öğretmenlerin Sahip Oldukları Yaşam Amaçları ve Sosyal Desteğin Öznel İyi Oluş Üzerindeki Yordayıcı Rolü, *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 338-347
- Rappaport, H.; Fossler, R. J.; Bross, L. S. & Gilden D. (1993). Future time, death anxiety, and life purpose among older adults, *Death Studies*, 17:4, 369-379, DOI: 10.1080/07481189308252631
- Reker, G. T.; Peacock, E. J.; Wong, P. T. P. (1987). ,Meaning and Purpose in Life and Well-being: a Life-span Perspective, *Journal of Gerontology*, Volume 42(1), 44-49, <https://doi.org/10.1093/geronj/42.1.44>
- Ryff, C. D. (2014). Psychological well-being revisited: Advances in the science and practice of eudaimonia. *Psychotherapy and Psychosomatics*, 83(1), 10-28.
- Ryff, C. D. & Singer, B (2008). Know thyself and become what you are: An Eudaimonic approach to psychological well-being. *Journal of Happiness Studies*, 9, 13-39.
- Steger M. F. (2009). “Meaning in Life”. Ed. L. Shane & C. R. Snyder. *Oxford Handbook of Positive Psychology* 679-689. Oxford.
- Tekışık, H. H. (2006). Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmen Yetiştirme, *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 329, 1-6.
- Terzi, A. R. & Tezci, E. (2007). Necatibey Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 52 (52), 593-614.
- Tutkun, Ö.F. & Özkan, R. & Deniz, M.E. (1999). Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Niğde: Konya ofset.

Türk Dil Kurumu Sözlükleri (sozluk.gov.tr), 04/01/2023

Vatansever Bayraktar, H. & Fırat, T. (2020). İlkokul Öğrencilerinin Çevre Farkındalıkları, *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(55), 1722-1737.

Vatansever Bayraktar, H.& Uzunpınar, H. (2020). Sınıf Öğretmenlerinin Örgütsel Bağlılıklarının İncelenmesi, *İZÜ Eğitim Dergisi*, 2020, Cilt 2, Sayı 3, 63-83

Vatansever Bayraktar, H., Fırat, T. & Açıksef Fırat, B. (2022). Sınıf Öğretmenlerinin Pandemi Sürecinde Uzaktan Eğitim İlkokul Canlı (Online) Derslerine Yönelik Tutumunun İncelenmesi, *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 9(83), 992-1007.

Ventegodt, S.; Andersen, N. J., and Merrick, J. (2003). "The Life Mission Theory II. The Structure of the Life Purpose and the Ego", *The Scientific World Journal*, vol. 3, 1277–1285. <https://doi.org/10.1100/tsw.2003.114>